

Markku Parkkonen

**Suomalaiset paikallislehdet
verkossa keväällä 1997**

Verkkojulkaiseminen pienissä lehtiyrityksissä

Journalistiikan pro gradu -työ
Jyväskylän yliopisto
Viestintätieteiden laitos
Toukokuu 1997

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta HUMANISTINEN	Laitos viestintätiede/journalistiikka
Tekijä Parkkonen <u>Markku</u> Juhani	
Työn nimi Suomalaiset paikallislehdet verkossa keväällä 1997 Verkkojulkaiseminen pienissä lehtiyrityksissä	
Oppiaine Journalistiikka	Työn laji Pro gradu
Aika Toukokuu 1997	Sivumäärä 79+liitteet
<p>Tiivistelmä - Abstract</p> <p>Työssä tutkitaan suomalaisten paikallislehtien verkkojulkaisemista keväällä 1997. Tutkimuskysymyksiä ovat: millaisia paikallislehtien verkkolehdet ovat, miksi paikallislehdet julkaisevat verkkolehtiä, kuinka paljon verkkolehdeillä on lukijoita, mikä on verkkojulkaisemisen taloudellinen merkitys lehtiyrityksessä ja millaisena paikallislehtien päätoimittajat näkevät verkkolehtien tulevaisuuden suhteessa paperilehteen.</p> <p>Keväällä 1997 9-10 suomalaista paikallislehteä - "paikallislehden" määrittelystä riippuen - julkaisi verkkolehteä. Näistä valittiin tutkimukseen kahdeksan lehteä. Lisäksi tutkimuslehdiksi otettiin varhaisemmalla BBS-tekniikalla verkkojulkaisua harjoittanut Korpilahti-lehti.</p> <p>Tutkimuksen materiaali hankittiin tarkastelemalla paikallislehtien verkkolehtiä sekä paikallislehtien päätoimittajien sekä osin muun henkilökunnan teemahaastatteluilla.</p> <p>Työn toisena, käytännöllisenä osana oli tekijän työnantajan paikallislehti Joutsan Seudun verkkosivujen tekeminen. Verkkosivujen tekeminen on selostettu työssä. Lisäksi työn liitteenä on disketti, joka sisältää yhden Joutsan Seudun verkkolehden numeron (29.4.1997).</p> <p>Työn perusteella voidaan todeta, että paikallislehtien verkkolehdet kuuluvat niin sanottuun verkkolehtien "ensimmäiseen aaltoon". Ne ovat paperilehtien supistettuja sähköisiä versioita. Verkkojulkaisemisen ominaisuuksia hyödynnetään melko vähän. Verkkojulkaisemisen päämotiiveina lehdillä ovat olleet teknisessä kehityksessä mukana pysyminen, lisäpalvelun tarjoaminen lukijoille sekä lehden imagon parantaminen. Lisäksi lehtien verkkoversioilla on haluttu pitää paikallinen tiedonvälitys omassa hallinnassa uudella välineellä ja tavoitella erityisesti nuoria lukijoita.</p> <p>Verkkojulkaisuilla on suhteellisen vähän lukijoita, joten niiden taloudellinen merkitys on lehtiyrityksissä ainakin toistaiseksi hyvin pieni. Toisaalta myöskään verkkojulkaisemisen kustannukset eivät ole suuret. Paikallislehtien päätoimittajat eivät näe tällä hetkellä, että verkkolehti korvaisi paperilehden - tämä edellyttäisi heidän mielestään ainakin teknistä muutosta verkkolehden vastaanotossa. Verkkolehti nähdäänkin myös tulevaisuudessa paperilehteä täydentävänä palvelumuotona, josta saattaa jatkossa tulla myös tuloja lehtiyritykselle.</p>	
Asiasanat verkkojulkaiseminen, paikallislehdet, verkkolehdet, lehtiyritykset	
Säilytyspaikka	
Muita tietoja	

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. VERKKOJULKAISEMISEN TEKNIikka	6
2.1. BBS-purkki	6
2.2. World Wide Web ja internet	7
2.3. Verkkojulkaiseminen tulevaisuudessa	10
2.4. WWW-julkaisemisen tekniikka käytännössä	12
3. PAIKALLISLEHDET VERKOSSA.....	15
3.1. Tutkimukseen valitut lehdet	15
3.2. Tekniset ratkaisut	21
3.3. Verkkojulkaisemisen aloittaminen	23
4. VERKKOLEHDEN TOIMITTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ.....	27
4.1. Verkkolehtien sisältö	27
4.1.1. Mäntsälä	27
4.1.2. Päijät-Häme	28
4.1.3. Loimaan Lehti	30
4.1.4. Hankasalmen Sanomat.....	31
4.1.5. Sisä-Suomen Lehti.....	32
4.1.6. Viiden Kunnan Sanomat	33
4.1.7. Laukaa-Konnevesi	34
4.1.8. Koillissanomat	35
4.2. Verkkojulkaisun suunnittelu	36
4.3. Aineiston valinta ja tuotanto	37
4.4. Verkkolehden kokoaminen.....	39
4.5. Aikataulu	40

5. TAPAUS: JOUTSAN SEUDUN VERKKOJULKAISU	42
5.1. Lehden taustatiedot	42
5.2. Verkkojulkaisemisen idea	42
5.3. Verkkosivujen tekninen toteutus	43
5.4. Verkkosivujen sisällön rakenne	44
5.5. Verkkosivujen ulkoasu	46
5.6. Palaute ja lukijamäärät	46
5.7. Verkkojulkaisemisen talous Joutsan Seudussa	47
6. VERKKOLEHTI JA LUKIJAT	48
7. VERKKOLEHDEN TALOUS	52
7.1. Verkkolehden menot	52
7.2. Tilaustulojen mahdollisuus	55
7.3. Mainostulojen mahdollisuus	56
8. MIKSI PAIKALLISLEHDET OVAT VERKOSSA.....	60
9. MIKÄ ON VERKKOLEHDEN TULEVAISUUS SUHTEESSA PAPERILEHTEEN	65
10. PÄÄTELMIÄ	69
LÄHTEET	76

LIITE 1: Teemahaastattelun runko

LIITE 2: Joutsan Seudun verkkosivujen 29.4.1997 tulosteet

LIITE 3: Tutkittujen lehtien verkkoetusivujen tulosteet

LIITE 4: 3,5” PC-disketti: Joutsan Seudun verkkosivut 29.4.1997

1. JOHDANTO

Vuosien 1995-1997 aikana suomalainen lehdistö on tullut hyvin tutuksi verkkojulkaisemisen kanssa, samoin kuin suuri osa muutakin yhteiskuntaa. Kehitys on ollut suhteellisen nopeaa; voidaan puhua internet-buumista tai -villityksestä, vaikka näitä sanoja ei mieluusti käytetä ainakaan niissä piireissä, jotka toimivat aktiivisesti internetin ja verkkojulkaisemisen parissa.

Kuvaavaa kehityksen nopeudelle on se, että Heikki Kuutti vuonna 1994 julkaisemassa Journalistiikan sanasto -kirjassa on oikeastaan vain neljä hakusanaa, jotka liittyvät nykyisen kaltaiseen verkkojulkaisemiseen: elektroninen sanomalehti, interaktiivisuus, hypermedia ja multimedia. Näistäkin ainoastaan elektroninen sanomalehti viittaa suoraan internet-lehtiin:

“Paperiton sanomalehti, joka perustuu sähköiseen tiedonsiirtoon kaapeli- tai datalinjoja pitkin ja lehden lukemiseen television tai kotitietokoneen monitorista. Elektronisuus kasvattaa tiedonvälityksen nopeutta ja mahdollistaa myös tiettyjä aihealueita tai sivuja koskevan “osalehden” lukemisen.” (Kuutti 1994, s. 17).

Nykymuotoisen verkkojulkaisemisen peruseriaatteet olivat siis nähtävissä journalistien piirissä vuonna 1994, mutta kovin tarkkaa näkemystä siitä ei ollut. Sanastosta puuttuvat muun muassa sanat internet, sähköposti, world wide web ja HTML. (Kirjassa on kuitenkin mainittu muun muassa HDTV eli teräväpiirtotelevisio, joka on edelleen täysin kokeiluasteella).

Tämä hieman yksinkertaistava esimerkki kuvaa kehityksen nopeutta ja samalla koko verkkojulkaisemisen sekä internetin luonnetta: Internet on syntynyt spontaanisti, sen merkitys ei ole ollut tavallisten kansalaisten (ja journalistien) nähtävissä ennen vuosien 1995-1997 suurta läpimurtoa.

Ensimmäisenä suomalaisista sanomalehdistä verkkojulkaisemisen aloitti Turun Sanomat kesällä 1995. Sen jälkeen lehtiä on tullut verkkoon kymmeniä.

1.4.1997 Sanomalehtien Liiton verkkosivujen mukaan (<http://www.sanomalehdet.fi/linkit.html>.) Suomessa on verkkosivut 45 sanomalehdellä.

Paikallislehdet ovat olleet verkkojulkaisemisessa suhteellisen aktiivisia. Ilmeisesti toinen suomalainen lehti verkossa (Turun Sanomien jälkeen) oli paikallislehti Laukaa-Konnevesi. Alkuvuodesta 1997 Sanomalehtien Liiton verkkosivulta löytyi linkit 17 paikallislehden verkkosivuille.

Tämän tutkimuksen kimmokkeena oli oman työpaikkani, paikallislehti Joutsan Seudun verkkosivujen tekeminen. Tutkimuksessa tarkastellaan verkkolehteä julkaisevia paikallislehtiä. Verkkolehdellä tarkoitetaan verkkosivuja, joilla on selkeitä journalistisia aineksia. Tutkimuksesta on jätetty pois sellaiset lehdet, joiden verkkosivuilla on esimerkiksi pelkät yhteys- tai mediatiedot.

Tutkimuksen kohteena ovat toisaalta verkkosivujen sisältö ja rakenne ja toisaalta se, miksi lehtiyhtiöt julkaisevat verkkolehteä. Peruskysymystä lähestytään pohjimmiltaan taloudelliselta kannalta. Lehtiyrityksissä kaikki ratkaisut pohjimmiltaan kiertyvät taloudellisten kysymysten ympärille: miten toimittajien työaika käytetään, millaisia investointeja uuteen teknologiaan voidaan tehdä, millaista taloudellista lisäarvoa uusista lukijapalveluista saadaan ja niin edelleen. Tutkimuksessa on tarkoitus etsiä syitä siihen, miksi paikallislehden pitäisi olla verkossa. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään verkkojulkaisemisen vaikutusta lehden

muuhun toimintaan sekä sitä, miten lukijat ovat antaneet lehtien toimituksille palautetta verkkojulkaisusta. Lukijathan ovat minkä tahansa lehden perustavanlaatuisin taloudellinen edellytys. Minkäänlaisiin lukijatutkimuksiin ei tämän tutkimuksen puitteissa ole kuitenkaan menty.

Aikaisemmin - oikeastaan lähinnä ennen internet-buumia - yksi usein esille nostettu kysymys oli: loppuuko paperilehden valmistus. Jotkut tekniset visionäärit näkivät takavuosina selvän tulevaisuuskuvan: tieto liikkuu sähköisessä muodossa ja paperisten lehtien painatus ja kuljetus fyysisesti paikasta toiseen loppuu lähivuosina, koska se on turhaa energiantuhlausta. Nykyään tällaiselle "kehitysoptimismille" ei löydy kovin paljon kannatusta edes sieltä missä sen luulisi olevan suurinta eli elektronisten julkaisujen tekijöiden joukosta. Joka tapauksessa tutkimuksessa haluttiin selvittää paikallislehtien päätoimittajien mielipiteitä sähköisen ja paperisen lehden suhteesta tulevaisuudessa.

Äkkipäätä ajatellen paikallislehden ja internetin peruseriaatteet ovat täysin vastakkaiset: paikallislehti käsittelee periaatteessa kaikkea mahdollista rajoinaan ainoastaan tiukat maantieteelliset rajat. Internet puolestaan on mahdollisimman vapaa maantieteellisistä rajoista. Lisäksi internet soveltuu kirjoittajan omien kokemusten mukaan tällä hetkellä parhaiten tiedon hankkimiseen joltain suppealta sisällölliseltä erikoisalueelta. Esimerkiksi erikois- ja harrastuslehdille internet on hyvinkin luonteva jakelukanava. Toisaalta myös paikallislehteä voidaan pitää erikoislehtenä: sen erikoisalaa ovat oman alueen asiat. Myöskään paikallislehtien lukijakunta ei nykyään ole aivan tiukasti maantieteellisesti rajattu. Esimerkiksi Joutsan Seudun tilauksista noin puolet menee varsinaisen levikialueen (Joutsa, Luhanka, Leivonmäki) ulkopuolelle entisille alueen asukkaille ja kesäasukkaille.

Verkkojulkaisua harjoittavat paikallislehdet ovat tällä hetkellä helposti rajattava

tutkimuskohde: lehtiä on vielä suhteellisen vähän. Lisäksi paikallislehdissä koko lehden toiminta (myös taloudelliset asiat) on yleensä selkeästi yhden henkilön (yleensä päätoimittajan) tiedossa. Tämän vuoksi on mahdollista muodostaa kattava kuva aiheesta "Paikallislehdet verkossa keväällä 1997". Mikäli tutkimuskohteeksi olisi otettu isommat verkkojulkaisijat, olisi jostain tutkimuksen osa-alueesta pitänyt tinkiä tai keskittyä vain yhteen tai kahteen julkaisijaan. Koska verkkojulkaisemisen tulevaisuuden suuntia voidaan tätä kirjoitettaessa vain arvailla, on perusteltua tarkastella verkkojulkaisemista mahdollisimman laajasti.

Tutkimus jakautuu kolmeen osaan: Johdantoon, jossa selvitetään lähinnä verkkojulkaisemisen teknisiä mahdollisuuksia, muiden paikallislehtien verkkojulkaisun tutkimiseen ja Joutsan Seudun verkkoprojektin selostukseen. Joutsan Seudun verkkosivujen teko kuuluu osana tähän työhön. Verkkojulkaisemisen tekniikan selvittämistä omassa osassaan tätä työtä on pidetty perusteltuna, vaikkei tekniikka olekaan tämän työn varsinaisessa keskipisteessä. Koska kyseessä on uusi viestintäväline, on luonnollista, että tekniikka muokkaa sen olemusta ja sisältöä enemmän kuin jo vakiintuneiden viestimien, kuten radion tai sanomalehtien.

Tutkimuksen toisessa luvussa käsitellään verkkojulkaisemisen tekniikkaa sekä ennen että jälkeen World Wide Webin läpimurron. Lisäksi käydään läpi verkkojulkaisemisen nykyisiä teknisiä tarpeita.

Kolmannessa luvussa esitellään tutkimuksessa mukana olevat paikallislehdet sekä kerrotaan niiden verkkojulkaisemisen aloittamisesta.

Neljännessä luvussa selostetaan tutkimuslehtien verkkojulkaisemista käytännössä. Tämä luku sisältää muun muassa katsauksen verkkolehtien sisällön rakenteeseen.

Viidennessä luvussa selvitetään Joutsan Seudun verkkosivujen suunnittelua ja toteutusta.

Kuudennessa luvussa tarkastellaan tutkimuslehtien verkkosivujen lukijamääriä sekä lehtien saamaa lukijapalautetta.

Seitsemännessä luvussa keskitytään verkkolehtien talouteen ja päätoimittajien näkemyksiin tulevaisuuden taloudellisista mahdollisuuksista.

Kahdeksannessa luvussa kartoitetaan lehtien motiiveja verkkojulkaisemiseen.

Yhdeksännessä luvussa pohditaan verkkolehden tulevaisuutta.

Kymmenennessä luvussa tehdään johtopäätöksiä tutkimuksen tuloksista.

2. VERKKOJULKAISEMISEN TEKNIikka

2.1. BBS-purkki

Tässä yhteydessä käsitellään myös erästä verkkojulkaisemisen muotoa, joka on nyttemmin jäänyt seuraavassa luvussa käsiteltävän WWW-julkaisemisen jalkoihin. Kyseessä on BBS (engl. Bulletin Board System) eli suomeksi purkki. Purkilla tarkoitetaan sähköistä ilmoitustaulua, siihen liittyvää tiedostokokoelmaa ja sähköpostia. Useimmat purkit ovat harrastajien ylläpitämiä. Maahantuojat ja ohjelmistovalmistajat ylläpitävät purkkeja myös omia tukipalveluitaan varten. Lehtimaailmassa purkkeja on käytössä muun muassa tietokonealan lehdillä. (Järvinen 1996 s. 450).

Sanomalehtien sähköisten julkaisujen tuottaminen alkoi 1990-luvun alussa USA:ssa irrallisina BBS-järjestelminä. (Taloustutkimus Oy 1997; Alkusanat)

Paikallislehti Korpilahdella oli myös kevästä 1995 syksyyn 1996 käytössään purkki, jossa julkaistiin lehden uutisia. Lisäksi purkissa oli Korpilahden koulujen oma ilmoitustaulu sekä sähköpostijärjestelmä.

Käyttäjillä piti olla käyttäjätunnus, tosin tunnuksettakin pääsi tutustumaan ja esimerkiksi jättämään purkkiin tiedoston. Purkki perustui Korpilahti-lehdessä olleeseen 386-tietokoneeseen, modeemiyhteyteen ja Remote Access -ohjelmistoon. Palvelu oli merkkipohjainen ja sillä saattoi olla kerrallaan vain yksi käyttäjä.

Purkin perustamisen taustalla oli kouluille ja koululaisille suunnattu Freenet-

palvelu, joka aloitettiin Suomessa lokakuussa 1993. Korpilahden kyläkoulut lähtivät mukaan Freenetiin. Korpilahti-lehdessä arveltiin, että nuorten tiedotusvälineiden käyttö siirtyy kokonaan verkko- ja tietokonepohjaiseksi. (Rämänen 1997, Ahonen-Kolari 1994 S. 31).

2.2. World Wide Web ja Internet

Kun tässä työssä puhutaan verkosta, tarkoitetaan World Wide Webia, lyhyemmin Webia tai WWW:ia. Kaikki tässä työssä tarkasteltavat lehdet, paitsi Korpi-lahti, käyttävät WWW:ia julkaisukanavanaan. WWW on yksi ja samalla tunnetuin maailmanlaajuisen Internet-verkon palveluista. Muita eniten käytettyjä Internetin palveluja ovat uutisryhmät (newsgroups), sähköposti (e-mail) ja tiedosto-siirto (FTP).

Internet on monien (vuonna 1995: 50 000) yhteenliitettyjen tietokoneverkkojen muodostama maailmanlaajuinen verkko. Internetillä ei ole yhtä hallitsevaa omistajaa, vaan se koostuu useista, lähinnä teleoperaattoreiden omistamista ja hallitsemista verkoista. Näiden verkkojen välillä on erilaisia yhdyskäytäviä, joiden käytöstä ja operaattorit ovat tehneet keskinäisiä sopimuksia. Internetillä ei ole keskitettyä valvontaa tai hallintaa. Se on tällä hetkellä kattavin maailmanlaajuinen tietokoneverkko. Internetiin kuului vuonna 1995 50000 itsenäistä aliverkkoa, Web-käyttäjiä arvioidaan olleen vuonna 1995 noin yhdeksän miljoonaa. Käyttäjämäärän arvioidaan nousevan vuonna 2000 jopa 200 miljoonaan, jolloin internet-liikenne ylittäisi tavanomaisen puhelinliikenteen volyymin. Suomessa arvioitiin loppuvuodesta 1996 olevan noin 150.000 internet-käyttäjää ja maaliskuussa 1997 päivittäisen käyttäjämäärän laskettiin olevan 193000. Internetin käyttäjämäärille on siis lähivuosina ollut ja tulee olemaan ominaista erittäin voimakas kasvu. (Hannus ym. 1996 s. 172-173; Ahonen-Tarkoma 1996 s. 17; Heinonen 1997 s. 6)

WWW ja sähköposti ovat internetin tärkeimmät hyötysovellukset. Näistä erityisesti WWW on tullut visuaalisuutensa johdosta suosituksi. WWW rakentuu ympäri maailmaa sijaitsevien web-palvelimien muodostamasta verkostosta, joille sijoitettua teksti- ja kuva-aineistoa (sivuja) voidaan lukea graafisten ns. selaimien (browser) avulla. Yksittäiseen sivuun viitataan sen yksilöivällä osoitteella eli URL:llä (Universal Resource Locator). Sivulla voi olla linkkejä missä tahansa WWW:ssä sijaitseville muille sivuille, ja näin WWW muodostaa maailmanlaajuisen hajautetun hyperteksti- ja multimediakannan. (Hannus ym. 1996 s.173)

Internet syntyi alunperin 1960-luvun lopussa Yhdysvaltain puolustushallinnon piirissä. Armeija halusi tuolloin kehittää hajautetun tietoliikenneverkon, joka toimisi myös kriisiolosuhteissa. Projektissa syntyneen verkon, ARPANETin, käynnistyessä siihen kuului neljä tietokonetta ja verkon alkuvuosina sen kasvu oli hidasta. Verkko levisi kuitenkin melko nopeasti yliopistoihin ja korkeakouluihin. Uutta vauhtia kehitykseen tuli 1980-luvulla, kun tietoliikenneominaisuudet kytkettiin Berkleyn yliopistossa kehitettyyn UNIX-käyttöjärjestelmään. Termi internet (=verkkojen välinen) otettiin käyttöön 1982. ARPANET säilyi korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten verkkona 1980-luvun lopulle saakka. 1980-luvulla markkinoille olivat tulleet helppokäyttöiset mikrotietokoneet ja niiden työkaluohjelmat, kuten tekstinkäsittely ja taulukkolaskenta. Mikrot olivat helppokäyttöisiä, niillä sai maallikkokin aikaan melko näyttäviä julkaisuja, mutta toisaalta ne olivat yleensä eristyksissä muista tietokoneista. Syntyi siis tilaus mikrotietokoneiden kytkemiselle yritysten lähiverkkoon. Samalla alettiin kehittää myös yritysten väliseen tietoliikenteeseen helppoja käyttötapoja. Periaatteellinen ratkaisu löytyi ohjelmistojen client/server (suomeksi asiakas/palvelin) -arkkitehtuurista. Sen perusajatus on, että tietokonesovellus jaetaan kahteen osaan. Palvelin huolehtii tietokannasta: sen päivityksestä ja kyselyistä. Asiakasohjelma tarjoaa käyttäjälle käyttöliittymän, jonka avulla kyselyt ja niiden tulokset muokataan helppolukuisiksi.

Yhtenä internetin asiakas/palvelin -arkkitehtuurin läpimurtotuotteena voidaan pitää Minnesotan yliopistossa vuonna 1989 kehitettyä gopher-järjestelmää. Se on valikkojen kautta toteutettu käyttöliittymä tietokoneiden hakemistojärjestelmään. Olennaista oli, että valikon rivi saattoi viitata paitsi koneen omalla levyllä olevaan tiedostoon, myös jossakin toisella koneella olevaan resurssiin. Jos käyttäjä viittaa tällaiseen resurssiin, järjestelmä luo tietoliikenneyhteyden ja hakee viitatus tiedon käyttäjälle.

Samoihin aikoihin kehiteltiin Euroopan hiukkastutkimuskeskuksessa CERNissä hypertekstiin pohjautuva WorlWideWeb -palvelu. Alkuperäinen tarkoitus oli saada CERNin tutkijoiden omat dokumentit paremmin hallintaan järjestämällä ne hypertekstitietokannaksi.

Viimeisen sytykkeen Internet-tekniikan räjähdykselle antoi yhdysvaltalainen superlaskentakeskus NCSA, jossa kehitettiin ensimmäinen graafinen WWW-selainohjelma. Mosaic-nimisen ohjelman ensimmäinen versio valmistui keväällä 1993. Mosaicin myötä alkuperäiseen hypertekstijärjestelmään voitiin liittää multimediaelementtejä, lomakkeita, kuvakarttoja ym. Mosaic oli ensimmäinen sovellus, joka teki internetin käytöstä riittävän helppoa ja näyttävää, jotta tavallistenkin yleisö kiinnostui asiasta. Opiskelijavoimin kehitellyn Mosaicin korvasi melko pian syksyllä 1994 ilmestynyt kaupallinen Netscape -ohjelma.

(Ahonen-Tarkoma 1996 s. 10-16; Järvinen 1996 s. 234-235 ja s. 347)

Mosaicin ja myöhemmin Netscapen sekä muiden selaimien ansiosta WWW:n suosio lisääntyi vuoden 1994 alkupuolelta lukien huimasti. Mosaicin suosio perustui sen helppokäyttöisyyteen, myös siihen, että sen avulla oli mahdollista katsella verkosta löytyviä kuvia, vieläpä videokuvaa. WWW:n nopea leviäminen ei olisi ollut mahdollista, ellei tietokoneiden kehitys olisi samanaikaisesti tehnyt niistä multimedialaitteita. Nykyiset mikrotietokoneet pystyvät paljon monipuolimpaan tiedon esittämiseen kuin takavuosien päätteet. Suosioon on varmasti vaikuttanut myös se, että WWW:ssä on suhteellisen helppo ryhtyä itse tuotta-

maan ja julkaisemaan aineistoa. WWW-palvelut levisivätkin aluksi täysin harrastajapohjalla. Tämä näkyy edelleenkin tarjottujen WWW-palvelujen kirjavana tasona. (Ahonen-Tarkoma 1996 s. 18)

Internetin yleistymisen taustalta löytyy myös yhteiskunnallisia selitystekijöitä: Tietotyöläisten lukumäärä on kasvanut ja koulutustaso kohonnut. Tiedon valtatie -tyyppisillä hankkeilla haetaan tasa-arvoisuutta yhteiskuntaan, joten myös valtio tukee verkkojen leviämistä.

2.3. Verkojulkaiseminen tulevaisuudessa

Verkojulkaisemisen tulevaisuuden uskotaan vahvasti lepäävän internetin teknisen alustan IP:n eli Internetworking protocollan varassa. Uskotaan, että jatkossa Internetin tiedonsiirtoprotokolla tulee olemaan telealan, atk-alan ja media-alan sulautumisen pohjana. Tele-alalla IP:tä edeltäviä kehityshyppäyksiä ovat olleet matkaviestimet ja digitalisointi, atk-alalla PC:t ja media-alalla elektroninen viestintä, mm. televisio. (Hannus ym. 1996 s. 3 ja 10)

Tietoverkkoihin perehtyneet viestintätutkijat ovat melko yksimielisiä siitä, että nyt vielä erilliset puhelinverkko, tietokoneverkko ja sähköisten joukkoviestimien jakeluverkot yhdistyvät jo lähitulevaisuudessa yhdeksi digitaaliseksi laajakaistaiseksi monipalveluverkoksi. Syynä tähän kehitykseen on, että verkoissa siirrettävä data on tulevaisuudessa samanlaista digitaalista bittijonoa. Silloin on luonnollista, että siirtotekniikatkin yhdenmukaistuvat.

Vuoden 1996 alkupuoliskolla koko Suomen puhelinverkko on digitaalinen eli puhe siirtyy verkoissa bittijonoina. Yleisradio aloittaa digitaaliset radiolähetykset muutaman vuoden sisällä ja digitaalisesta tv:stäkin puhutaan kovaa vauhtia. (Ahonen-Tarkoma 1996 s. 22)

Yksi esimerkki tällaisesta uudesta sulautuneesta mediasta on Telecom Finlandin (Tele) kehittänyt Omavisio. Omavisio perustuu televisioon yhdistettävään set top boxiin, jonka kautta kotikäyttäjä pystyy normaalin television seuraamisen lisäksi katsomaan tilausvideoita, räätälöimään oman sisältöprofiilinsa ja seuraamaan sen mukaisia ohjelmia milloin haluaa. Set top boxin kautta voidaan myös olla yhteydessä internetiin. (Tele: Mullistava uusi media; Omavisio-esitys). Siitä huolimatta, että Omavision käyttöliittymänä on televisio, Telessä ollaan sitä mieltä, että tulevaisuuden viestinnässä on otettava myös internet huomioon. "Emme voi internetiä vastaan potkia", totesi yksi Omavision kehittäjistä Janne Lantana. (Kirjoittaja vieraili Telen kehitysyksikössä Helsingissä joulukuussa 1996). Myös uusimpiin satelliittiviritimiin sisältyy mahdollisuus internetin käyttöön.

Internetin merkityksen kasvusta ainakin lyhyellä aikavälillä vallitsee melkoinen yksimielisyys. Internet on jo nyt savuttanut kriittisen koon. Siellä on monille yrityksille riittävästi ostovoimaa ja asiakaskuntaa. Internetin osaaminen on vahvinta nuorten keskuudessa. Tällä hetkellä vain internet tarjoaa maailmanlaajuisen teknisen tiedonvälitysstandardin. (Ahonen-Tarkoma 1996 s. 27-28)

Internetiin liittyy kuitenkin myös monia kysymyksiä ja ongelmia, jotka saattavat hidastaa internetin kehitystä. Ehkä selvimmin tiedostettu ja keskustelua herättänyt internetin ongelma on verkon tukkeutuminen. WWW-palvelujen suosio on yllättänyt niin palvelujen tarjoajat kuin teleoperaattoritkin.

Toinen useasti esillä ollut internetin ongelma on sen tietosisältö. Suhteellisesti ottaen internetissä on todella vähän tarpeellista tietoa ja todella paljon toisarvoista tai tarpeetonta tietoa. Lisäksi tiedon lähteiden luotettavuus on vähintäänkin kyseenalainen.

Yksi ratkaistava ongelma on myös internet-palvelujen rahoitus. Verkko on joko kehiteltävä luotettava ja yleisesti käytössä oleva verkkoraha tai muuten toimiva maksujärjestelmä. Tietysti verkossa voi olla paljon sellaista sisältöä, jonka käytöstä ei peritä maksua suoraan kuluttajilta, vaan esimerkiksi ulkopuoli-

sina mainostuloina tai julkaisijan omana markkinointihyötynä. (Ahonen- Tarkoma 1996 s. 20-22.).

2.4. WWW-julkaisemisen tekniikka käytännössä

Verkkojulkaisemiseen tarvitaan ensinnäkin levytilaa www-palvelimelta, jolle verkkojulkaisun sivut voidaan sijoittaa. Lehden kannalta www-palvelimen hankinnassa on olemassa kaksi päävaihtoehtoa: joko lehdellä on oma serveri tai se vuokraa levytilaa joltain ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Käytännössä näiden vaihtoehtojen väliin mahtuu kirjava määrä erilaisia vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi yhteistyö teleoperaattorin kanssa tai konsernilehtien kyseessäollessa www-palvelun hankkiminen konsernilta. Tässä tutkimuksessa ei juurikaan keskitytä WWW-serverien tekniikkaan, koska se on lehden toimituksen työskentelyn kannalta enemmän "taustalla" olevaa tekniikkaa verrattuna esimerkiksi HTML-sivujen tuottamiseen liittyvään tekniikkaan.

Lehden julkaisemiseen verkossa voidaan käytännössä tällä hetkellä käyttää kahta perustapaa: HTML-sivuja tai PDF-julkaisua. Käytännössä on myös mahdollista ja järkevääkin käyttää näiden kahden yhdistelmää. (Hatakka-Kauranne 1997 s. 34-36).

HTML (Hypertext Markup Language) on WWW-sivujen sisällön kuvauksessa käytetty koodauskieli, jonka pohjalta puhutaan yleisesti HTML-sivuista. HTML:n perusideana on erottaa tekstin sisältö se ulkoasusta niin, että samaa dokumenttia voidaan lukea eri tyyppisillä tietokoneilla ja selaimilla. HTML:n tarkoituksena oli siis luoda mahdollisimman avoin järjestelmä dokumenttien tuottamiseen ja lukemiseen. (Järvinen 1996 s. 213).

PDF (Portable Document Format) on Adoben kehittämä elektronisten doku-

menttien laiteriippumaton tiedostomuoto, joka on ollut PDF-dokumentteja lukevan Acrobat-ohjelman pohjana. PDF-tiedostomuoto on avoin ja pohjautuu Adoben PostScript-kielille. PDF-tiedosto voidaan luoda esimerkiksi tietokoneella valmiiksi taitetusta lehden sivusta tulostamalla sivu PDF-tiedostoksi. PDF-lukuohjelma on vapaasti jaettava ilmainen tuote, joka on saatavilla lähes kaikkiin yleisimmin käytössä oleviin käyttöjärjestelmiin. (Järvinen 1996 s. 416; Hatakka-Kauranne s. 35.)

HTML on siis hallitseva tapa tehdä WWW-sivuja. PDF-muotoa kuitenkin käytetään jonkin verran, mikäli esimerkiksi halutaan laittaa verkkoon valmiiksi taitettua aineistoa sellaisenaan. PDF:n etuja on se, että lehteä ei tarvitse uudestaan taittaa WWW:iin. PDF-julkaisu pitää ladata verkosta omalle tietokoneelle ja siihen saattaa kulua aikaa. Toisaalta PDF:ää voi tämän jälkeen lukea, vaikka verkkoyhteys olisi poikki. HTML:n etuja ovat muun muassa sen jatkuva ja voimakas kehittyminen sekä suhteellisen helppo editoitavuus. HTML on perusluonteensa vuoksi hankalasti taitettavissa, ainakin paperilehden taittoperiaatteiden mukaisesti. HTML-sivujen teko vaatii myös enemmän työtä kuin pelkkien PDF-sivujen ajaminen verkkoon. Verkossa on kokeiltu myös HTML- ja PDF-formaatien yhdistämistä. Kokeilu on osoittanut, että kun siirtyminen muodosta toiseen tehdään vaivattomaksi, tuloksena on kaikille lukijoille sopiva ja mieluinen julkaisu. (Hatakka-Kauranne 1996 s. 36)

Verkkojulkaisemisessa, toisin kuin perinteisessä paperijulkaisussa, julkaisuun vaikuttavat voimakkaasti myös lukijoiden käyttämät selainohjelmat. Selainohjelmistoissa on viimeisen vuoden aikana lähinnä keskitytty Microsoftin Internet Explorerin ja Netscapen Navigatorin väliseen kilpailuun. Nämä kaksi ovatkin ylivoimaisesti eniten käytettyjä selainohjelmistoja.

Selainohjelmisto on www:n käyttöliittymä, samaan tapaan kuin kotitelevisio on

käyttöliittymä televisioverkkoon. Selainohjelmien mahdollisuudet ovat kasvaneet viimeisen vuoden aikana huimasti ja ne tulevat todennäköisesti kehittymään jatkossakin nopeaan tahtiin. Selainohjelmat ymmärtävät vuoden 1996 lopulla kolmea viestinvälitystapaa: HTML:ää, CGI:ä ja Javaa. CGI välittää viestejä selaimen ja WWW-palvelimen kesken. Java mahdollistaa mm. erilaisten pienten sovellusohjelmien ajamisen. Lisäksi selaimet voivat kutsua sovelluksia Internetin yli käyttämällä oliopohjaisia sovellusrajapintoja. Selaimiin on yhdistetty myös erilaisia liitännäistyökaluja.

Uusimpana, lähinnä sivujen ulkoasuun vaikuttavana uudistuksena on suomalaisissakin verkkojulkaisuissa otettu käyttöön niin sanottu frames-tekniikka. Lyhyesti sanottuna framesit ovat kehyksiä, joilla verkkojulkaisun sivu jaetaan useampaan yhtä aikaa nähtävillä olevaan sivuun, joilla voi liikkua itsenäisesti. Yleisimmin kehyksiä käytetään siten, että verkkosivujen navigointipalkki on omana kehyksenään ja varsinaiset käyttö sivut latautuvat toiseen kehykseen.

HTML-sivujen tekemiseen on käytettävissä jo useita erilaisia HTML-editoreita, joiden avulla voidaan tehdä HTML-sivuja osaamatta varsinaista HTML-koodia. Uusimmat HTML-editorit ovat WYSIWYG-tyyppisiä (What You See Is What You Get), eli tekijä näkee HTML-sivunsa ulkoasun sivua tehdessään. Markkinoilla on myös olemassa erityisesti lehtituotantoon räätälöityjä editoreita, kuten HexWeb XT. HexWebillä voidaan jutut muuntaa HTML-sivuiksi suoraan Quark Expressin taitto-ohjelmasta. Uusimpiin HTML-editoreihin voidaan tuoda tekstiä, kuvia ja grafiikkaa samaan tapaan kuin taitto-ohjelmiinkin (esimerkiksi MicroSoft Front Page 97).

3. PAIKALLISLEHDET VERKOSSA

3.1. Tutkimukseen valitut lehdet

Sanomalehtien Liiton verkkosivuilla olevasta [www-osoitteiden luettelosta](http://www.sanomalehdet.fi/linkit.html) (www.sanomalehdet.fi/linkit.html) löytyi 29.1.1997 seuraavat paikallislehdet:

- * Hankasalmen Sanomat
- * Kuorevesi-Mänttä-Vilppula
- * Laukaa-Konnevesi
- * Sisä-Suomen Lehti
- * Viiden kunnan sanomat
- * Suupohjan Sanomat
- * Viikkouutiset
- * Päijät-Häme
- * Mäntsälä
- * Loimaan Lehti
- * Laitilan Sanomat
- * Parikkalan Sanomat
- * Pietarsaaren Sanomat
- * Kunnallislehti Paimio-Sauvo-Piikkiö
- * Jakobstads Tidning
- * Kauhajoen kunnallislehti
- * Vantaan Sanomat

Näistä lehdistä uutisia verkossa julkaisivat Hankasalmen Sanomat (julkaisussa oli tosin tullut tauko marraskuussa), Laukaa-Konnevesi, Sisä-Suomen Lehti, Viiden kunnan sanomat, Päijät-Häme, Mäntsälä, Loimaan Lehti ja Kunnallislehti Paimio-Sauvo-Piikkiö.

Kuorevesi-Mänttä-Vilppulalla, Suupohjan sanomilla ja Viikkouutisilla on sivuillaan pelkät mediatiedot. Viikkouutisten sivut kuuluvat laajaan Järvenpää On line -hakemistoon, joka on ilmeisesti Viikkouutisten omalla serverillä.

Laitilan Sanomat ilmoittaa sivuillaan poistuneensa toistaiseksi verkosta ja palaa vansa asiaan myöhemmin. (Huhtikuussa 1997 Leitilan Sanomat jatkoi verkkolehden tekoa, mutta se ei ehtinyt mukaan tähän tutkimukseen). Parikkalan sanomat puolestaan ilmoittaa kotisivujensa olevan rakenteilla (29.1.1997). Kaikilla lehtien verkkosivuilla on sähköpostilinkit.

Pietarsaaren Sanomilla on verkossa toimituksen esittelysivu, ilmoitus- ja tilaustiedot. Lisäksi verkkosivujen etusivulla on kuva lehden syntymäpäiviltä (lapsia syömässä kakkua). Pietarsaaren sanomien verkkosivuilla on myös niin sanottu vessanseinä -yleisönosasto. Verkkosivujen lukija voi kirjoittaa lomakkeeseen terveisensä lehden tekijöille ja teksti päivittyy välittömästi aikaisempien tekstien perään sivuille nähtäväksi.

Jakobstad Tidningin verkkosivuilta löytyi 29.1.1997 kuvana 17.1.1997 ilmestyneen lehden etusivu sekä 11.1.1997 ilmestynyt pääkirjoitus. Lisäksi lehdessä oli juttu vuoden 1996 Lucia valinnasta, eli siis yli kaksi kuukautta vanha juttu. Kauhajoen kunnallislehden sivuilta löytyy paljon erilaista mediatietoa lehdestä. Lisäksi sivuilta pitäisi päästä selaamaan 15.1. ilmestynyttä lehteä, mutta kyseistä verkkosivua ei löydy (29.1.1997). Tilanne on sama myöhemmissä tarkasteluissa.

Vantaan Sanomien verkkosivuille, samoin kuin koko Keski-Uusimaa -konsernin palvelimelle on erittäin vaikea päästä. Kun Vantaan Sanomien sivu viimein löytyy, se sisältää pelkät mediatiedot.

Tutkimuslehdiksi valittiin edellämainittujen joukosta ne paikallislehdet, jotka harjoittivat tutkimuksen aloitusajankohtana verkossa säännöllistä journalistista julkaisutoimintaa: Laukaa-Konnevesi, Sisä-Suomen Lehti, Viiden Kunnan Sanomat, Päijät-Häme, Mäntsälä, Loimaan Lehti.

Lisäksi mukaan otettiin Hankasalmen Sanomat, jonka verkkojulkaisutoiminnassa oli alkuvuodesta tauko. Lehdessä verkkojulkaiseminen oli kuitenkin ollut niin hyvässä mallissa ennen taukoa, että lehti otettiin mukaan. Lisäksi mukaan otettiin myöhemmin Koillissanomat, joka avasi oman verkkolehtensä maaliskuussa 1997. Viisi kertaa viikossa ilmestyvä Koillissanomat ei varsinaisesti mahdu "paikallislehden" määrittelyn piiriin (1-4 kertaa viikossa ilmestyvä). Toisaalta lehti on kuitenkin voittanut paikallislehtikilpailuja ja ilmoittaa itse olevansa nimenomaan paikallislehti. Koillissanomat otettiin mukaan koska sen verkkoratkaisuun liittyy eräitä mielenkiintoisia ja muista poikkeavia piirteitä.

Kunnallislehti Paimio-Sauvo-Piikkiön toimitusjohtaja ei ollut "tässä vaiheessa" halukas haastatteluun verkkojulkaisemisesta, joten tutkimuksen aikataulun vuoksi tämä lehti jätettiin pois.

Lisäksi mukaan otettiin Korpilahti-lehti, joka on ollut paikallislehdistön piirissä verkkojulkaisemisen pioneerejä. Lehti harjoitti verkkojulkaisua vuosina 1995-96 BBS-tekniikalla. Korpilahti-lehti haluttiin mukaan, jotta löytyisi vertailupintaa uuden ja vanhan teknologian vertaamiselle.

Tutkimukseen tuli siis mukaan yhdeksän paikallislehteä. Seuraavissa taulukossa on esitetty muutamia avaintietoja, jotka kuvaavat lehtien kokoa:

	A	B	C	D	E	F	G
KS	Suomenmaa	19	9500	28000	85	5/bs	13
LL	Laaja Oy	9	9301	27500	97	3/et	16
SSL	KSML	8	8149	25000	90	3/ta	18
LK	KSML	2,7	7035	19700	80	1/et	16
Mä	perheyryitys	6	6200	15700	90	2/ta	20
VKS	KSML	2,2	5545	12300	95	1/et	12
PH	Lehtisepät	2,5	3930	8800	87	2/ta	18
HS	KSML	1,6	3828	5900	95	1/ta	8
KI	Laaja Oy	1,2	3300	5100	95	1/ta	10

(Lehtien lyhenteet: KS= Koillissanomat, LL= Loimaan Lehti, SSL= Sisä-Suomen Lehti, LK= Laukaa-Konnevesi, Mä= Mäntsälä, VKS= Viiden Kunnan Sanomat, PH= Päijät-Häme, HS= Hankasalmen Sanomat, KI= Korpilahti.)

A= Lehtiyrityksen omistus

B= Lehtiyrityksen liikevaihto milj. mk / vuosi

C= Lehden levikki

D= Levikkialueen asukasmäärä

E= Peittoprosentti ydinalueella

F= Ilmestymiskerrat/ vko ... sivun koko (ta=tabloid, et=eurotbloid,
bs=broadsheet)

G= Keskimääräinen sivumäärä

	H	I	J	K	L
KS	13	2	2/1996	Mac	Quark
LL	6	2	2/1995	Mac	PM
SSL	8	2	1/90	Mac	Quark
LK	3	2	1/92	Mac	Quark
Mä	4	4	1-2/1997	Mac	PM/Quark
VKS	3	3	8/95	Mac	Quark
PH	4	4	3/92	PC/Mac	Quark
HS	2	2	6/1995	Mac	Quark
KI	2	2	1/1993	PC	PM

H= toimitushenkilökunnan määrä

I= Taittoa tekevien määrä

J= atk-taiton aloituskuukausi

K= atk-laitteisto

L= Taitto-ohjelma (PM= PageMaker)

Kuten taulukoista huomataan verkkojulkaisua harjoittavat paikallislehtiyhtiöt ovat kirjavaa joukkoa. Lehdistä neljä kuuluu Keskisuomalaisen konserniin (Laukaa-Konnevesi, Sisä-Suomen Lehti, Hankasalmen Sanomat ja Viiden Kunnan Sanomat). Päijät-Häme kuuluu pieksämäkeläisen painotalo Lehtiseppien konserniin. Mäntsälä-lehden omistaa päätoimittajan perheyrittäjä. Loimaan Lehti kuuluu omaan konserniinsa itsenäisenä tulosityksikkönä. Loimaan Kirjapaino Oy:n omistus on jakautunut laajasti maakuntaan. Koillis-Sanomat kuuluu keskustalaiseen Suomenmaa-yhtiöt Oy:öön. Korpilahtilehden pääomistajia ovat kotiseutuyhdistys ja kunta sekä suuri joukko yksityisiä osakkeenomistajia.

Lehtien koko vaihtelee kahden toimittajan, 3 000-4 000 kappaleen levikin ja reilun miljoonan liikevaihdon Hankasalmen Sanomista ja Korpilahti-lehdestä

lähes 20 miljoonan liikevaihdon Koillissanomiin, joka työllistää 13 toimitushenkilökuntaan kuuluvaa sekä leviää 9500 talouteen.

Lehtien peittoprosentit ovat tyypillisesti melko korkeita levikkialueen ydinkunnissa, heikoimmillaankin 80 prosenttia.

Levikkialueiden väestömäärät poikkeavat myös selvästi reilusta 5 000:sta lähes 30 000:een.

Verkojulkaisua harjoittavista paikallislehdistä ei edellä olleiden tietojen valossa juuri löydy muuta yhdistävää tekijää kuin se, että kaikilla on atk-taitto ollut käytössä jo jonkin aikaa. Tästä tekee poikkeuksen Mäntsälä-lehti, mutta lehden internet-ratkaisukin on ollut muista poikkeava, kuten jatkossa tulee esille.

Verkojulkaisemista harjoittavia paikallislehtiä koskevat tiedot on tässä tutkimuksessa hankittu päätoimittajien, ja eräissä lehdissä myös muiden työntekijöiden, teemahaastatteluilla. Teemahaastattelut tehtiin helmi-maaliskuussa 1997 joko lehtien toimituksissa tai puhelimitse. Sisä-Suomen Lehden osalta haastateltiin päätoimittaja Kalevi Tiitisen lisäksi myös lehden toimitussihteeriä Mika Särkijärveä, ilmoitusmyynnin vastaavaa Pirjo Hakkarasta sekä atk-vastaavaa painopinnan valmistajaa Marko Niemistä. Hankasalmen Sanomien osalta haastateltiin nykyisen päätoimittajan Pieta Forsellin lisäksi entistä päätoimittajaa Pekka Ilostta. Mäntsälä-lehden osalta haastateltiin päätoimittaja Reijo Alangon lisäksi verkkosivujen kokoamisesta vastannutta lehden ulkopuolista Arto Lustigia.

Teemahaastattelun runko on tämän työn liitteenä. Haastattelumuistiinpanot ovat kirjoittajan hallussa.

3.2. Tekniset ratkaisut

Keskisuomalaisen konsernin lehdistä kolmen, Hankasalmen Sanomien, Viiden Kunnan Sanomien ja Laukaa-Konneveden, verkkosivut ovat Keskisuomalaisen palvelimella. Tämä on pienille paikallislehdille ollut luonnollinen ratkaisu eikä päätoimittajien mukaan muita vaihtoehtoja ole edes harkittu.

On huomattava, että Keskisuomalaisen konsernissa paikallislehdet ovat olleet edelläkävijöitä verkkojulkaisemisessa. Itse Keskisuomalainen meni verkkoon myöhemmin kuin sen neljä paikallislehteä.

Keskisuomalaisen konsernin verkkolehdistä Sisä-Suomen Lehdellä on oma verkkopalvelin, joka sijaitsee fyysisesti lehden tiloissa Äänekoskella. Sisä-Suomen Lehdessä vaihtoehtona omalle serverille oli Keskisuomalaisen serveri, mutta lehdessä päädyttiin kuitenkin oman serverin ylläpitoon. Päätoimittaja Kalevi Tiitisen mukaan tämä johtui muun muassa siitä, että lehdessä oli valmis konekanta ja hyvät yhteydet. Sisä-Suomen Lehden yhteydessä toimi aiemmin painotalo, jonka tarpeisiin oli rakennettu suora verkkoyhteys sekä serveri. Lisäksi Tiitinen katsoo, että oman serverin ylläpito on edullisempi ratkaisu. (Tiitinen 1997)

Lehtisepät-konserniin kuuluvan Päijät-Hämeen verkkosivut sijaitsevat Lehtisepien serverillä, joka vielä teemahaastattelua tehtäessä oli verkko-operaattori EuNetiltä hankitussa palvelintilassa, mutta maaliskuussa Lehtisepille hankittiin oma serverikone Pieksämäelle. Päijät-Hämeen verkkojulkaisu kuuluu useamman lehden verkkoprojektiin, jota rahoittaa muun muassa Tekes. Tätä projektia selvitetään tarkemmin tuonnempana. Päijät-Hämeen päätoimittajan Lauri Mura- sen mukaan oman serverin hankkiminen kuuluu projektin luonteeseen. Lisäksi takana on konsernin ideologia: Lehtisepät on pienten paikallislehtien "oma

yhtiö”, joten on luontevaa, että konserniin hankitaan serveri, jolta verkkopalveluja voidaan tarjota omille lehdille ja asiakaslehdille, samaan tapaan kuin perinteisiä painopalvelujakin. Lisäksi oman serverin hankintaa puoltavat Murasen mukaan myös kustannussäästöt. (Muranen 1997).

Mäntsälä-lehden verkkoratkaisu on muista poikkeava sikäli, että päätoimittaja Reijo Alangon mukaan kyseessä on määräaikainen kokeilu maaliskuun loppuun 1997 (Alanko 1997). Mäntsälä-lehden verkkosivut sijaitsevat Top Promotion Lahti -nimisen yhtiön verkkosivujen alla SciFi Communications Oy -nimisen verkko-operaattorin serverillä. Top Promotion Lahti on Lahden Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden päättötyöhön liittyvä yritys, joka hoitaa Mäntsälä-lehden verkkosivujen teon ja ylläpidon (Lustig 1997).

Loimaan Lehden verkkosivut ovat paikallisen puhelinyhdistyksen, Loimaan Seudun Puhelimen, serverillä. Päätoimittaja Ville Pohjosen mukaan syynä verkkopalvelun ulkoistamiseen lehtiyhtiöstä oli haluttomuus investoida itse serveriin. Muita verkko-operaattoreita ei harkittu, koska palvelut haluttiin hankkia Loimaalta. Lehdellä ja puhelinyhdistyksellä on muutakin yhteistyötä verkkoalalla. Lehti ei toistaiseksi maksa puhelinyhdistykselle verkkopalveluista. Lisäksi lehti sai selkeän oman domain-nimen oman puhelinyhtiön kautta. (Pohjonen 1997). Yhtiöt tekevät siis alkuvaiheessa yhteistyötä markkinoidakseen verkkopalveluja muille yrityksille sekä kuluttajille. Puhelinyhtiö hoitaa tekniikan ja lehti vastaa sisällöntuottamisesta.

Koillissanomien verkkosivut ovat Koillismaan Tietoverkko Palvelukeskus -nimisen yhteenliittymän serverillä. Palvelukeskus liittyy laajaan paikalliseen projektiin, jossa ovat mukana muun muassa Tele ja ICL. Tätä projektia selvitetään tarkemmin tuonnempana. Koillissanomien päätoimittajan Pertti Kokon mukaan lehti harkitsi vakavasti myös oman serverin hankkimista. Yhteistyön ylläpitämi-

seksi kuitenkin päädyttiin Palvelukeskuksen serveriin. Kokon mielestä lehden oman palvelimen hankkiminen olisi ollut helpompi ratkaisu, mutta “yhteistyön takia valittiin vaikeampi ratkaisu”. (Kokko 1997).

HTML-editoreista HexWeb oli käytössä kolmessa lehdessä, Adoben Pagemill yhdessä ja HTML-editor 1.0 yhdessä. Mäntsälä-lehdessä ei tehty itse sivuja ja Päijät-Hämeessä oli päätoimittajan mukaan kokeiltu “kaikkia mahdollisia editoreja”.

3.3. Verkojulkaisemisen aloittaminen

Ensimmäisenä tutkituista lehdistä verkkojulkaisemisen aloitti Laukaa-Konnevesi, joka tietävästi oli koko Suomessa toinen verkkojulkaisua harjoittava paikallislehti Turun Sanomien jälkeen. Laukaa-Konneveden verkkosivut alkoivat ilmestyä elokuussa 1995. Tosin jo tätä ennen, keväällä 1995 Korpilahti-lehti oli aloittanut julkaisemisen BBS-purkissa. Viimeisimpänä tutkituista lehdistä aloitti verkkojulkaisemisen Koillismaa, jonka sivut tulivat WWW:iin maaliskuussa 1997. Seuraavassa taulukossa on esitetty tutkittujen lehtien verkkojulkaisemisen aloitusajankohdat:

KI	kevät 1995
LK	elokuu 1995
SSL	tammikuu 1996
VKS	alkuvuosi 1996
HS	kevät 1996
LL	elokuu 1996
PH	lokakuu 1996
Mä	lokakuu 1996
KS	maaliskuu 1997

Kuten taulukosta nähdään, vuosi 1995 oli vielä pioneerien vuosi, mutta jo vuoden 1996 syksyyn mennessä kaikki tutkittavat lehdet Koillissanomia lukuunottamatta olivat verkossa. Tämäkin kuvaa internet-julkaisemisen nopeata kasvua.

Verkkojulkaisemisen aloittamisessa ovat yleensä olleet vahvalla sijalla päätoimittajat. Monissa tapauksissa myös verkkojulkaisemisesta innostunut muu henkilökunnan jäsen on ollut ratkaisevassa roolissa verkkojulkaisemisen aloittamisessa. Päijät-Hämeen kohdalla päätoimittaja Lauri Muranen arvioi myös konsernin olleen toisena päätoimijana verkkojulkaisemisen aloittamisessa. Keski-suomalaisen lehdissä katsottiin niin ikään konsernin - lähinnä konsernin muiden lehtien esimerkin - vaikuttaneen verkkojulkaisemisen aloittamiseen.

Ainoastaan Mäntsälä-lehden tapauksessa aloite verkkojulkaisemisesta oli tullut selvästi lehden ulkopuolelta, alan opiskelijoilta oman paikkakunnan ulkopuolelta. Mäntsälä-lehden kohdalla on kyse kokeilusta, joka mahdollisesti loppuu maaliskuun lopussa 1997.

Tässä yhteydessä on syytä selvittää hieman tarkemmin Korpilahden, Koillissanomien sekä Päijät-Hämeen verkkojulkaisun aloittamisen taustoja, sillä ne poikkeavat muiden tutkimuslehtien toiminnasta.

Korpilahti-lehdessä BBS-purkissa julkaiseminen sai alkunsa opetusministeriön ajamasta Freenet-hankkeesta. Korpilahden kyläkoulut lähtivät innolla hankkeeseen mukaan syksyllä 1994. Paikallislehdessä pelättiin päätoimittajan mukaan, että koulujen mediankäyttö siirtyisi kokonaan atk:lle ja paperille painettu paikallislehti jäisi kehityksen kyydistä. Päätoimittaja Pekka Rämäsen mukaan koulujen ja opettajien into vaikutti Freenetin alkuvaiheessa suurelta. Korpilahti-lehti hankki myöhemmin oman serverinsä ja alkoi pyörittää omaa verkkopalvelintaan, jossa käyttäjät saattoivat vieraila. Tarkoituksena oli ylläpitää yhteyksiä lähinnä

kouluihin. Rämäsen mukaan perusajatus ei suinkaan ollut verkkolehti, vaan se tuli pikemminkin muun verkkohankkeen kylkiäisenä.

Koillissanomien levikkialueella käynnistyi Koillismaan tietoverkko -niminen EU:n ja alueen kuntien rahoittama projekti. Projektin kustannusarvio on 20 miljoonan markan luokkaa. Tarkoituksena on rakentaa Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven alueelle nopeat tietoverkkoyhteydet. Verkottumisessa olivat ensi vaiheessa mukana kunnat ja erityisesti alueen koulut.

Tietoverkkoon haluttiin mukaan myös muita valtakunnallisia ja alueellisia toimijoita. Tässä vaiheessa mukaan tulivat Koillissanomat, ICL ja Tele, jotka perustivat Koillismaan Tietoverkko Palvelukeskus -nimisen yhteenliittymän. Palvelukeskus toimii nykyisillä sopimuksilla 1997 loppuun.

Koillissanomien verkkolehden syntyyn vaikutti myös lehtiyhtiön perustama luontovalokuvien välitykseen erikoistunut verkkokauppa Kuva Kauppa - Photo Shop. Kuva Kaupassa on mahdollista selata noin 5000 johtavien suomalaisten luontovalokuvaajien kuvia ja tilata niitä käyttöönsä. Kauppa- ja teollisuusministeriö tukee Kuva Kauppa -hanketta. Kuva Kauppa oli tärkeä tekijä verkkolehden julkaisemisesta päätettäessä, koska Kuva Kaupasta on odotettavissa suoraa tuloa lehtiyhtiölle. Kuva Kaupan tulot jaetaan siten, että kuvaaja saa puolet kuvan mynnistä ja Kuva Kauppa eli Koillissanomat puolet.

Päijät-Häme on ollut mukana Teknologian kehittämiskeskuksen Tekesin osittain rahoittamassa verkkolehtihankkeessa. Hankkeessa selvitettiin muun muassa verkkolehtien markkinatutkimusta, toimitustyötä ja sen organisointia sekä tekniikkaa ja tietoliikennettä. Verkkolehtihankkeen koordinaattorina toimi Sanomalehtien Liitto. (Taloustutkimus Oy 1997; Alkusanat)

Lisäksi Lehtiseppien konsernilla, johon Päijät-Häme kuuluu, on samassa yhteydessä ollut oma projektinsa: Uutiskori ja lehtitori. Tässä hankkeessa on mukana

Päijät-Hämeen lisäksi viisi muuta paikallislehteä sekä Lehtiseoppien omistuksessa oleva Urheilulehti. Päijät-Häme oli huhtikuussa 1997 projektin lehdistä ainoa, jolla oli omat verkkosivut. Hankkeessa mukana olevat paikallislehdet ovat joko Lehtiseoppien painotalon asiakaslehtiä tai Lehtiseoppien omistamia lehtiä.

Yleensä voidaan sanoa, että tutkitut paikallislehdet ovat yleensä lähteneet verkkojulkaisemiseen omilla alueillaan ensimmäisinä. Esimerkiksi kunnat ja muut yhteisöt ovat yleensä tulleet jäljessä. Koillissanomissa lehti lähti aktiivisena toimijana mukaan olemassa olleeseen Koillismaan tietoverkko -projektiin, mutta päätoimittaja Pertti Kokon mukaan lehti olisi joka tapauksessa toteuttanut oman verkkolehtensä, olisi hanketta ollut taikka ei. Yleisesti ottaen mikään tutkituista eli journalistista verkkolehteä julkaisevista paikallislehdistä ei ole mukana passiivisena missään paikallisessa projektissa.

Verkossa on monien paikallislehtien kotisivuja, jotka näyttävät olevan selvästi joko lehtikonsernin tai paikallisen verkkoprojektin yhteydessä syntyneitä. Näillä sivuilla on yleensä vain paikallislehden yhteystiedot, jos niitäkään. Tämän perusteella voitaisiin päätellä, että ne lehdet, jotka ovat oma-aloitteisesti ryhtyneet verkkojulkaisemiseen, ovat myös ainuita edelleen verkkojulkaisua harjoittavia lehtiä.

Verkkojulkaisemisen aloittamiseen liittyvät ongelmat ovat lähes kaikilla tutkimuslehdillä liittyneet tekniikkaan. Jonkin tasoisia teknisiä ongelmia oli ollut kuudessa lehdessä. Taloudellisia ongelmia ei verkkojulkaisemisen aloittamisesta ollut syntynyt yhdessäkään lehdessä. Henkilökunnan tietotaidossa oli ongelmia muutamassa lehdessä. Yhdessä lehdessä katsottiin, että lehtiyityksessä oli ollut sellaisia suhtautumisongelmia, jotka olisivat suoranaisesti vaikeuttaneet verkkojulkaisemista. Yleisesti ottaen päätoimittajat katsoivat, ettei lehtiyityksissä varsinaisesti vastustettu verkkojulkaisemista. Monet katsoivat, että lehden henkilökuntaa pikemminkin piristää uusi tekniikka.

4. VERKKOLEHDEN TOIMITTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

4.1. Verkkolehtien sisältö

Seuraavassa selvitetään tutkimuslehtien verkkojulkaisujen sisältöä. Kustakin lehdestä on tehty vähintään kaksi sisältökartoitusta: toinen tutkimuksen alkuvaiheessa ja toinen teemahaastattelujen jälkeen maaliskuun lopulla. Verkkolehtien sisältörakenteen kuvauksessa on kiinnitetty päähuomio siihen, MITÄ verkkolehdissä on. Tässä työssä ei myöskään lähdetä millään tavalla arvioimaan verkkosivujen laatua, ei sisällöllisesti, eikä ulkoasullisesti.

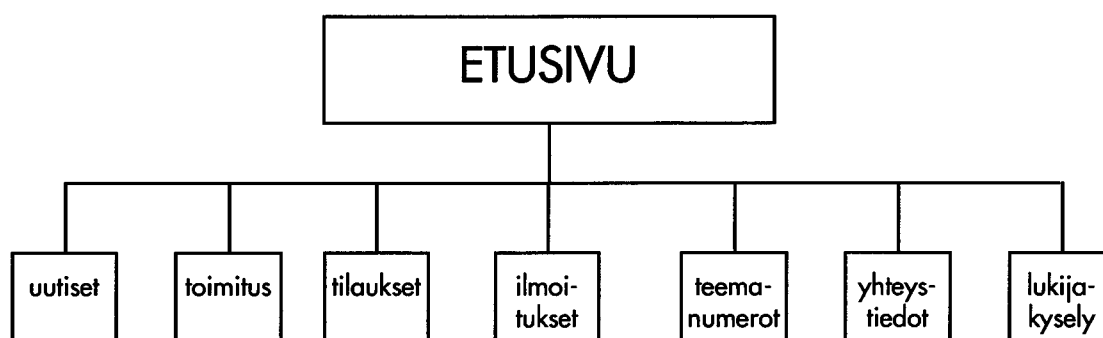
Kunkin lehden kohdalta on tehty yksinkertaistettu kaaviokuva verkkosivujen rakenteesta. Kaikkia linkkejä eri sivujen välillä ei ole piirretty kaaviokuvaan, koska niistä olisi eräiden lehtien kohdalla tullut hyvin sekavia. Joissakin tapauksissa sivujen välisiä ristikkäislinkkejä on piirretty, mikäli ne kertovat jotain olennaisempaa sivujen rakenteesta tai linkityksestä.

Kaaviot ja sanalliset selvitykset perustuvat pääasiassa maaliskuun lopulla tehtyyn sisältökartoitukseen.

4.1.1 Mäntsälä

Mäntsälä-lehden sivujen rakenne on hyvin yksinkertainen. Sivulla on käytetty frames-tekniikkaa, jossa ruudun vasen laita on valikko sivu ja haluttu sisältösivu haetaan ruudun oikeanpuoleiseen osaan.

Mäntsälän pääsivulta pääsee suoraan seitsemälle alatasolle, joista ei ole linkkejä alemmas, eikä muualle verkkoon. Uutiset-osastolla on lehden tuoreimmat jutut, sekä uutiset että mielipidekirjoitukset, peräkkäin samalla sivulla. 15.3.1997 sivulla oli kuusi juttua ja pääkirjoitus. Toimitus-sivulla on toimittajien nimet. Tilaukset-osastolla on tilaushinnat. Ilmoitukset-sivulla on ilmoitushinnat sekä -aika-
taulut. Teemanumerot-sivulla on lueteltu lehden tulevat erikoisjakelu- ja teemanumerot. Yhteystiedot-sivulla on lehden osoitteet ja puhelinnumerot sekä sähköpostilinkki. Lisäksi sivuilla on lukijakysely-lomake, jossa kysytään lukijan ikää, sukupuolta ja asuinpaikkaa.

(MÄNTSÄLÄ 15.3.1997)

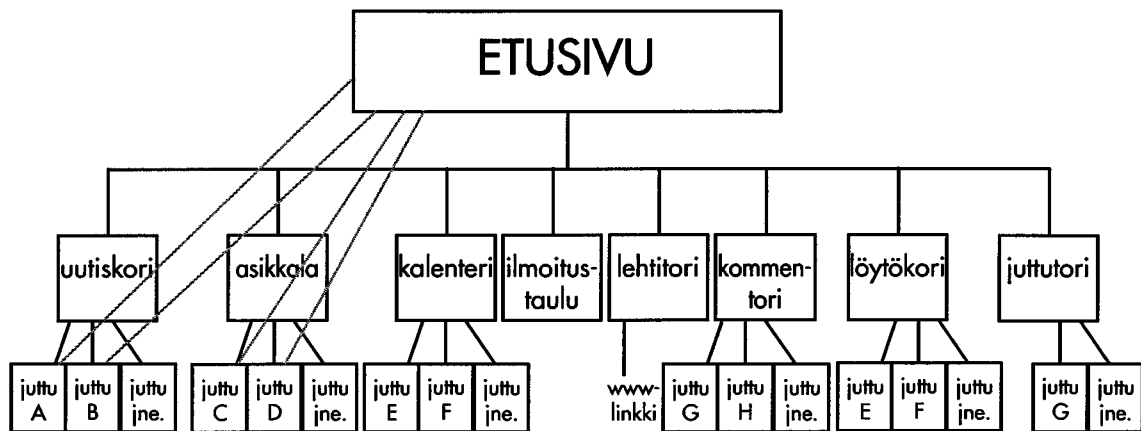
4.1.2 Päijät-Häme

Päijät-Hämeen verkkosivut jakautuvat etusivulta kahdeksaan osastoon: uutiskori, kommentori, kalenteri, ilmoitustaulu, lehtitori, Asikkala, löytökori ja juttutori. Verkkolehden etusivulta on osastojen lisäksi linkit pääuutisiin sekä Asikkala-osaston altalöytyviin Yhdistyksiä ja seuroja -sivuille sekä Pulkkilanharjun lintuhavainnot -sivulle. Etusivulla on myös uusin pääkirjoitus.

Uutiskorista on linkit verkkolehden uusimpiin juttuihin, osa linkeistä on samoja

kuin etusivultakin. Kommentori-osastolla on linkit kaikkiin verkkolehdeissä olleisiin mielipidekirjoituksiin 21.10.1996 alkaen. Kalenteri-osastolla on erilaista ajankohtaismateriaalia, esimerkiksi juhlapyyhiin liittyviä juttuja, sekä tapahtumakalentereita. Ilmoitustaulu on mainossivu, mutta ainakaan 21.3.1997 tehdyssä tarkastelussa siellä ei ollut vielä yhtään mainosta.

Lehtitorilla on selvitetty Lehtiseppien Lehtitori-hanketta. Lisäksi sivulle tulee linkit hankkeessa mukana oleviin lehtiin, kun muutkin lehdet saavat verkkosivujaan valmiiksi. Asikkala-osastolla on erilaista paikkakuntaan liittyvää tietoutta, muun muassa aiemmin mainitut lintuhavainnot ja yhdistys-sivut. Yhdistyssivut olivat frames-tekniikalla toteutettuja, eivätkä toimineet kunnolla 21.3.1997. Löytötorilla on linkit verkkolehden vanhoihin juttuihin. Juttutorilla on yleisönosasto-kirjoituksia.

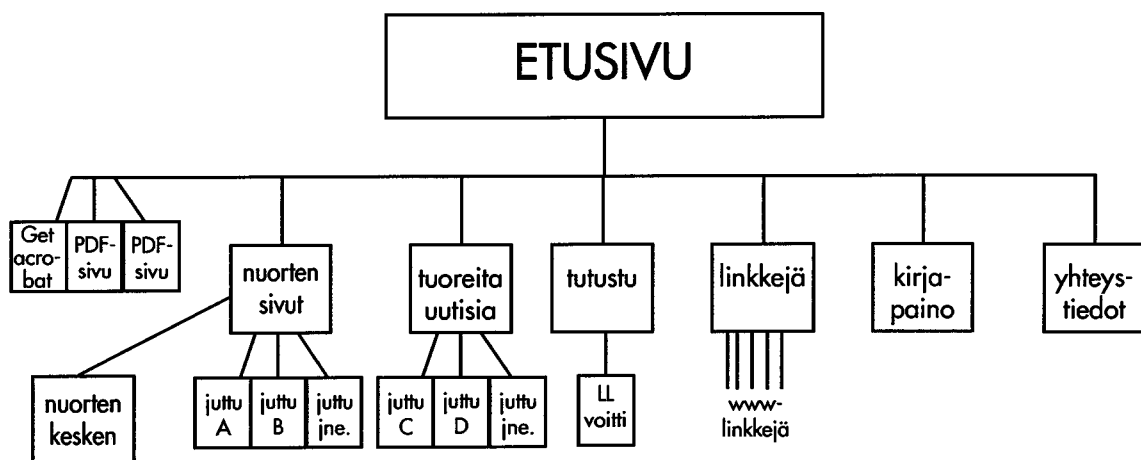

PÄIJÄT-HÄME 21.3.1997

4.1.3 Loimaan Lehti

Loimaan Lehden etusivulta on mahdollista noutaa uusimpien lehtien etusivut PDF-versioina. Etusivulta on myös linkki, josta voi ladata omalle tietokoneelleen PDF-sivujen lukemiseen tarvittavan Acrobat-ohjelman.

Varsinaiset HTML-sivut jakautuvat kuuteen osastoon. Tuoreita uutisia-osastolla on linkit uutisiin, myös verkkolehden vanhoihin uutisiin. Toinen pääosasto on nuortensivut, jolta löytyy linkkejä moniin nuorisoiheisiin juttuihin. Lisäksi nuorten sivuilla on Nuorten kesken -keskustelupalsta, jossa tarkastelupäivänä 21.3.1997 oli kuusi kommenttia, jotka olivat olleet sivulla myös aiemmin. Keskustelupalstalle lähetetään kirjoitukset sähköpostilla ja toimitus päivittää kommentit sivulle. Yhteystiedot-sivulla on toimituksen yhteystiedot. Kirjapaino-osastolla on vastaavia tietoja konsernin kirjapainosta. Linkkejä-sivulla on melko runsas kokoelma erilaisia www-linkkejä. Linkkeihin on kerätty muun muassa sää-alan linkkejä sekä paikallisten ihmisten kotisivuja. Tutustu-sivuilla on tietoja Loimaan Lehden menestyksestä paikallislehtikilpailuissa sekä lehden tilaushinnat. Tutustu-osastolle on ristikkäisiä linkkejä nuortensivulta ja kirjapaino-sivulta.

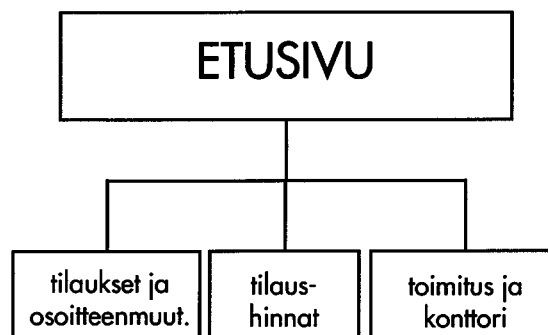
LOIMAAN LEHTI 21.3.1997

4.1.4 Hankasalmen Sanomat

Hankasalmen Sanomien verkkosivut olivat tutkimuksen alkaessa vielä viikottaisessa julkaisutoiminnassa. Lehden verkkosivujen uutisosuutta ei kuitenkaan oltu päivitetty enää 14.11.1996 jälkeen ja päivittämättömät uutissivut poistuivat myöhemmin.

29.1.1997 tehdyssä tarkastelussa Hankasalmen sanomien etusivulta oli linkit kuuteen erilliseen juttuun sekä kolmesta eri jutusta muodostuvaan suunnistusjuttukokonaisuuteen. Sivut oli päivitetty viimeksi siis 14.11.1996. Etusivulta oli linkki myös vanhat jutut -osastolle, josta oli edelleen linkit kahden aikaisemman lehden juttuihin. Vanhojen juttujen sivulta oli linkit yleisönosastoon ja juttupankkiin, mutta nämä linkit eivät toimineet. Etusivulta on linkit lehden levikki- ja yhteystietoihin, konttorin ja toimituksen tarkempiin yhteystietoihin sekä imoitus- ja tilaushinnastoon.

21.3.1997 tehdyssä tarkastelussa sivuilta olivat poistuneet kaikki jutut. Etusivulta pääsi vain toimituksen ja konttorin yhteystiedot -sivulle, tilaukset ja osoitteenmuutokset -sivulle sekä tilaushinnat -sivulle.

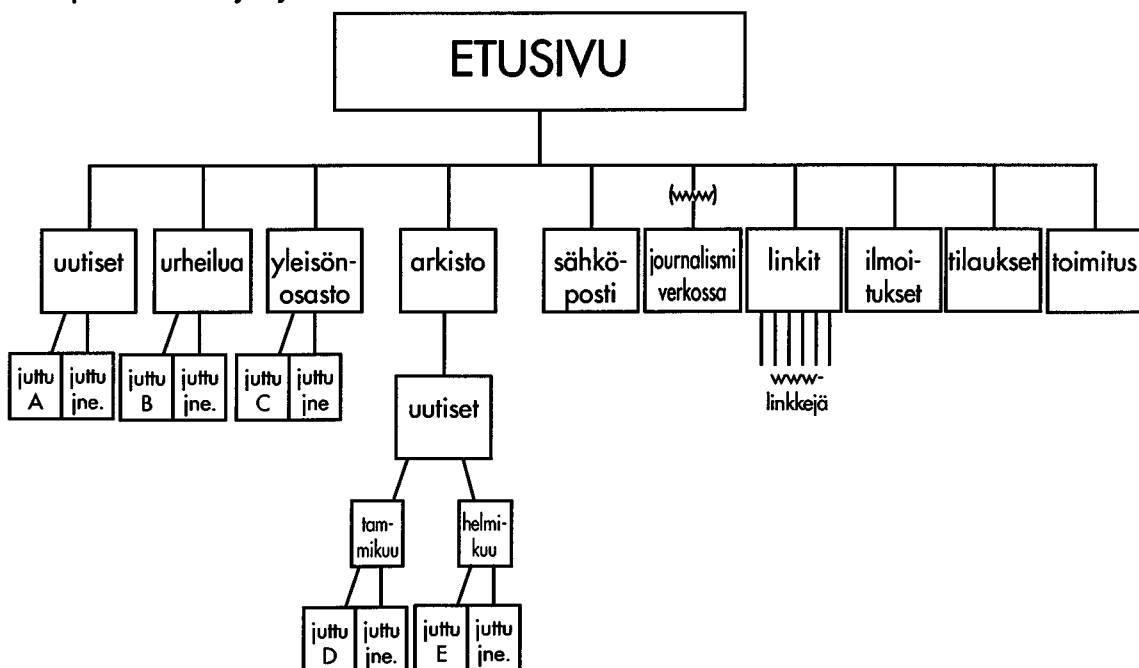
HANKASALMEN SANOMAT 21.3.1997

4.1.5 Sisä-Suomen Lehti

Sisä-Suomen Lehden sivuilla ryhdyttiin käyttämään tutkimuksen aikana frames-tekniikkaa ja samalla sivujen sisällöllinen jako jonkin verran uudistui.

Uudemmassa 21.3.1997 tehdyssä tarkastelussa Sisä-Suomen lehden verkkonetusivu oli jaettu kolmeen framesiin, joista alin oli varattu osastolinkeille, vasemmanpuolimmainen lehden mediatiedoille ja oikeanpuolimmainen varsinaiseksi käyttöikkunaksi.

Uutiset-osastolta löytyy lehden uutisia kuluvan kuun alusta lukien, samoin urheilu-osastolta urheilujutut sekä yleisöosastolta yleisön kirjoitukset. Arkisto-osastolta löytyvät uutisjutut jaoteltuna kuukausittain. Ilmoitukset, tilaukset ja toimitusosastoilta löytyvät kunkin osaston yhteystiedot sähköpostilinkit. Lisäksi sivuilla on erikseen sähköposti-osasto, josta löytyvät kaikki yrityksen sähköpostilinkit. Linkit-sivulta löytyy kokoelma linkkejä muun muassa eri hakupalveluihin, paikallisille www-sivuille ja Telen keskuskadulle. Etusivulta on myös linkki Journalismi verkossa -www-sivuille, joita ylläpitää Tampereen yliopiston entisten opiskelijoiden perustama yritys.

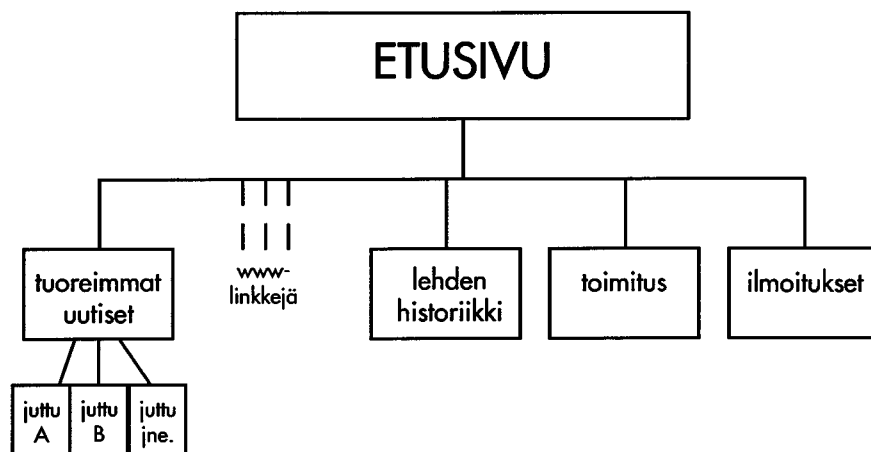

4.1.6 Viiden Kunnan Sanomat

Viiden kunnan sanomien verkkoetusivulta pääsee neljään eri osastoon. Tuoreimmat uutiset -sivulta on linkit uusimpiin juttuihin, joita oli 26.3.1997 tehdyssä tarkastelussa kymmenen. Toimitus- ja ilmoitukset-sivuilla on toimituksen ja konttorin yhteystiedot. Lisäksi verkkolehdeissä on lehden 40-vuotishistoriikki.

Etusivulta on myös www-linkit Laukaa-Konnevesi -lehteen ja Sisä-Suomen Lehteen sekä QXImporterin mainossivuille. (Kyseessä on muissakin KSML:n verkkolehdeissä mainostettu taitto-ohjelman laajennus).

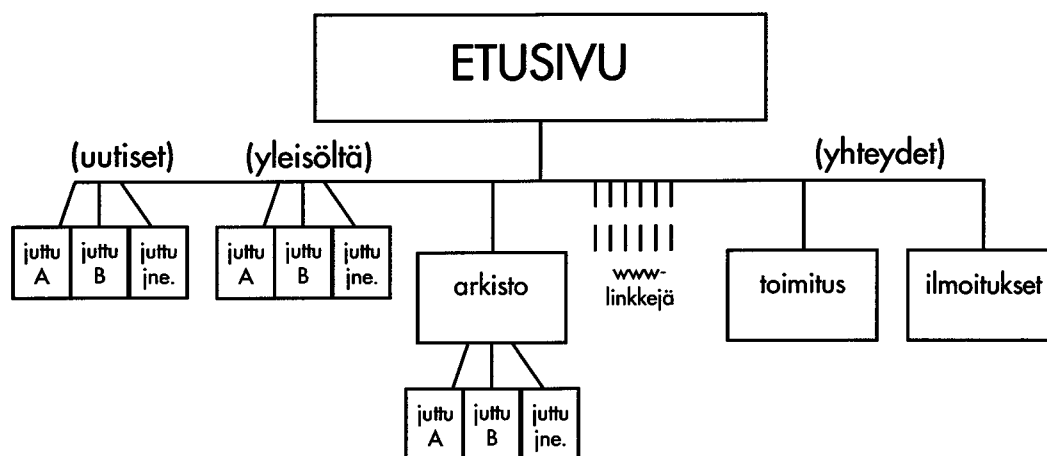

VIIDEN KUNNAN SANOMAT 21.3.1997

4.1.7 Laukaa-Konnevesi

Laukaa-Konneveden etusivu on jaettu taulukoilla eri "osastoihin". Useimmat linkit löytyvät suoraan etusivulta eikä osastoilla ole erillisiä alisivujaan. Uutis-osastolta on linkit tuoreimpiin juttuihin, yleisönosastolta lukijankirjoituksiin ja yhteydet -osastolta toimituksen ja ilmoitusten vastaanoton yhteystietoihin. Toimitus-sivulla on myös tietoa lehden toimitusperiaatteista, materiaalin toimittamisesta yms.

Arkisto-osastolla on oma alisivunsa, josta on linkit vanhoihin juttuihin. Etusivulta on myös www-linkkejä Keski-suomalaisen konsernin verkkolehtiin sekä Päijät-Häme -lehteen. Lisäksi etusivulla on linkit Exite.City.net -palveluun ja QXImporterin mainossivulle.

LAUKAA-KONNEVESI 26.3.1997

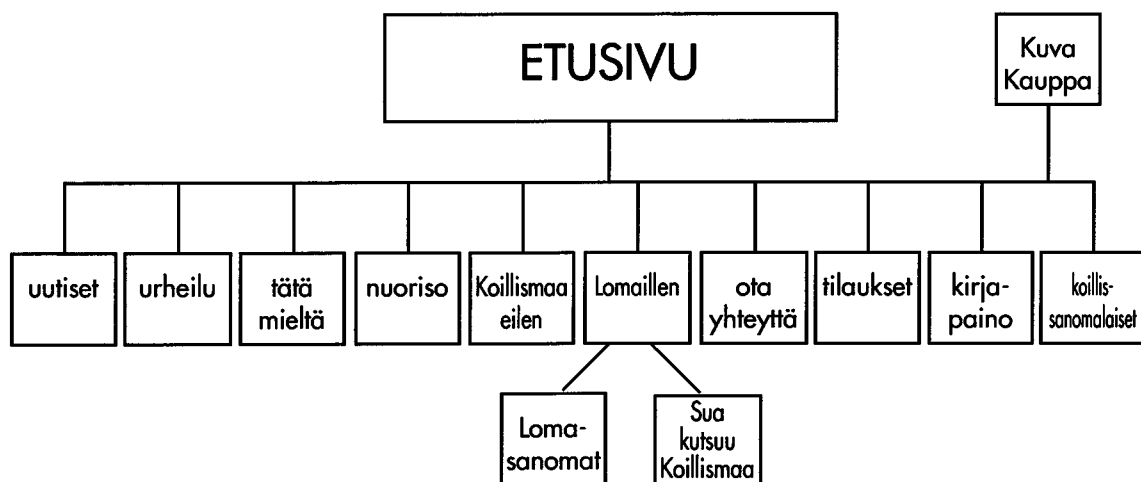
4.1.8 Koillissanomat

Koillissanomien sivuilla käytetään myös frames-tekniikkaa. Vasemmanpuolimmaisessa framessa on linkit osastoihin, alimmainen frame kauppa mainostilaa verkkolehdestä ja oikeanpuolimmainen on varsinainen käyttöikkuna.

Uutiset-osastolla ovat tuoreimmat jutut peräkkäin samalla sivulla. Ainakin yhdessä jutussa oli hypertekstilinkki Lomasanomat-liitteessä olevaan juttuun.

Urheiluosastolla tuoreimmat jutut ovat samaan tapaan peräkkäin samalla sivulla, samoin tätä mieltä -osastolla toimituksen ja yleisön mielipidekirjoitukset sekä puhelinpalstan palaute. Nuoriso-osastolla on nuorisoaiheisia juttuja.

Koillismaa eilen -sivut eivät ole vielä valmiit. Päätoimittaja Kokon mukaan osastolle tulee paikallishistoriallista aineistoa. Samoin keskeneräinen osasto oli kirjapaino -sivu. Ota yhteyttä linkistä löytyy palautelomake. Tilaukset linkin takana on tilauslomake. Koillissanomalaiset-osastolla on lehden henkilökunnan yhteystiedot. Lomaillen -osastolta löytyy omista linkeistään Koillissanomien kahden liitteen Lomasanomien ja Sua kutsuu koillismaan jutut. Lisäksi etusivulta on linkki Kuva Kauppaan, joka on Koillissanomien verkkolehdestä erillinen verkkopalvelu.

4.2. Verkojulkaisun suunnittelu

Yhteinen tavoite kaikkien tutkimuksessa mukanaolleiden lehtien päätoimittajille oli saada verkkolehdestä säännöllisesti päivittyvä uutislähde. Päätoimittajilta kysyttiin teemahaastattelussa: “Millaisia lähtökohtia verkkojulkaisun suunnittelussa oli.” Mäntsälä-lehteä lukuunottamatta kaikissa lehdissä mainittiin “säännöllinen päivitys” tai “tuoreet uutiset” yhtenä lähtökohtana. Säännölliseen julkaisuun liittyen Päijät-Hämeen päätoimittaja Lauri Muranen mainitsi yhtenä lähtökohtana sen, että sivuilta näkee aina, milloin ne on päivitetty.

Mäntsälä-lehdessä oli annettu lehden toteutuksesta vastanneelle yritykselle vapaat kädet julkaisun suunnitteluun, joten sen päätoimittaja Reijo Alanko ei ottanut kantaa suunnittelun lähtökohtiin.

Toiseksi yleisimmin päätoimittajat korostivat verkkolehden “selkeyttä” tai “hyvän näköisyyttä” sekä verkkolehden “teknistä toimivuutta”: lehden on latauduttava käyttäjän koneelle nopeasti. Lisäksi kolmen päätoimittajan vastauksissa korostettiin verkkojulkaisun kaksisuuntaista luonnetta. Sivujen suunnittelun yhtenä lähtökohtana oli ollut nimenomaan palautemahdollisuuden antaminen ja yleisön omien tekstien julkaiseminen verkossa. Toisaalta on huomattava, että kaikkien tässä tarkasteltujen lehtien sivuilla (kuten yleensäkin lähes kaikilla WWW-sivuilla) on mahdollisuus palautteen antamiseen.

Yhtenä lähtökohtana Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen mainitsi myös verkkojulkaisemisen helppouden:

Verkojulkaisemisen pitää olla mahdollisimman halpaa: julkaiseminen tehdään itse, eikä siihen käytetä liikaa aikaa [paperilehden kustannuksella -MP].

Pohjosen lisäksi myös Sisä-Suomen Lehden päätoimittaja Kalevi Tiitinen korosti tämän kysymyksen yhteydessä, että paperilehden kehittäminen on ykkössijalla yhtiössä.

Verkkolehden suunnittelusta ovat pääosin vastanneet samat henkilöt kuin sen ylläpitämisestä. Joissain tapauksissa on lehdessä päätoimittaja tai toimittaja vaihtunut, mutta olennaisia muutoksia verkkolehden suunnittelijoiden ja tekijöiden välillä ei ole tapahtunut. Ulkopuolista asiantuntemusta verkkolehden suunnittelussa on joissain lehdissä käytetty. Tällöinkin on yleensä ollut kyse konsernin sisäisestä avusta. Hankasalmen Sanomissa verkkolehden käytännön toteutuksesta vastasi paikkakunnalta kotoisin oleva alan opiskelija.

4.3. Aineiston valinta ja tuotanto

Verkkolehden sisältöä on selvitetty jo aiemmin tässä tutkimuksessa. Lyhyesti sanottuna voitaisiin todeta, että verkkolehdissä julkaistaan pääasiallisesti uutisia, toimituksen mielipidekirjoituksia sekä yleisönosastokirjoituksia. Nämä löytyvät lähes kaikista tutkituista lehdistä. Tosin Loimaan Lehti ei julkaise verkossa toimituksen mielipidekirjoituksia -ainakaan pääkirjoituksia. Päätoimittaja Ville Pohjosen mielestä verkossa ei kannata julkaista pääkirjoituksia, ne eivät ole tarpeeksi kiinnostavaa materiaalia verkkolukijoille. Loimaan Lehestä ja Koillissanomista löytyy oma nuorten osasto. Päijät-Hämeessä on lisäksi laajat valikoimat erilaista paikallistietoa tapahtumakalenterista aina Pulkkilanharjun lintuhavaintoihin. Koillissanomat julkaisee verkossa myös paperilla muutaman kerran vuodessa ilmestyviä Lomailten ja Sua kutsuu Koillismaa -liitteitään.

Verkkosivujen uutiskriteerit poikkeavat päätoimittajien mielestä joiltakin osin paperilehden uutiskriteereistä. Luonnollisesti kaikki päätoimittajat katsoivat, että

verkkosivuilla pyritään julkaisemaan lehden “pääuutiset” tai “tärkeimmät jutut”. Monet painottivat erityisesti juttujen mielenkiintoisuutta - myös ulkopaikkakuntalaisille lukijoille. Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen painotti verkkojuutissa erityisesti uutisen kiinnostavuutta: hauska pieni poliisiuutinen menee varmasti verkkolehteen, mutta “tärkeä” uutinen ei välttämättä mene, jos se ei ole kiinnostava.

Laukaa-Konneveden päätoimittaja Arja Korpela kuvaa juttujen valintakriteerejä näin:

Verkossa julkaistavien juttujen tulee olla yleisesti kiinnostavia. Ei sinne laiteta juttuja saappaanheittokilpailuista. Juttujen on kiinnostettava myös oman levikkialueen ulkopuolista väestöä. Verkkolehteen laitetaan myös mielellään juttuja, jotka tuovat omaa levikkialuetta esille myönteisessä mielessä.

Loimaan Lehden Ville Pohjonen ja Päijät-Hämeen Lauri Muranen painottivat myös nuorisoa kiinnostavien juttujen ensisijaisuutta verkkolehdestä. Pohjosen mukaan verkkolehdestä julkaistaan lähes kaikki lehden tekemät nuorisojutut.

Verkkolehtien aineisto kootaan kaikissa lehdissä paperilehden aineistosta. Varsinaisia uutis- tai mielipidejuttuja ei tehdä missään tutkituista lehdistä erikseen verkkolehteen. Päijät-Hämeen verkkolehdestä julkaistaan jonkin verran sellaista tietoaaineistoa, jota ei ole julkaistu paperilehdessä, esimerkiksi aiemmin mainitut Pulkkilanharjun lintuhavainnot. Loimaan Lehdessä pidettiin kunnallisvaalien alla webbivaalit nuorille. Vaaleissa äänesti 400 henkeä, tosin ei voitu mitenkään kontrolloida, etteikö sama henkilö olisi äänestänyt useamman kerran.

Paperilehden juttuja ei lehdissä myöskään juuri muokattu verkkolehteen. Korkeintaan muokkausta tehtiin “joskus, yleensä ei”, “jonkin verran tiivistetään” tai

“tarpeen mukaan”. Juttujen yhteydessä julkaistaan yleensä samat kuvat kuin paperilehdessäkin on julkaistu. Viiden kunnan sanomien päätoimittaja Ilkka Salosen mukaan verkkolehden otsikkolinkit pyritään tekemään hieman kevyemmässä “lööppihengessä”.

4.4. Verkkolehden kokoaminen

Verkkolehden kokoamisesta vastasi Päijät-Hämeessä ja Loimaan Lehdessä päätoimittaja. Viiden Kunnan Sanomissa, Laukaa-Konnevedessä ja Hankasalmen Sanomissa lehden teosta vastasi kukin toimituksesta vuorollaan. Hankasalmen Sanomissa tosin verkkolehden tekeminen tapahtui siten, että toimituksesta lähetettiin verkkosivuille tulevat jutut avustajalle, joka koodasi niistä HTML-sivuja ja lähetti ne edelleen Keski-suomalaisen verkkotoimittajalle, joka puolestaan julkaisi sivut. Koillissanomissa sivujen kokoamisesta vastasi sähköisen julkaisemisen projektipäällikön -nimikkeellä työskentelevä toimittaja, jolla on myös muita tehtäviä. Sisä-Suomen Lehdessä lehden kokoamisesta vastaa lehden atk-vastaava kirjatyöntekijä, joka oli myös vahvasti mukana suunnittelemassa verkkosivuja. Mäntsälä-lehdessä kirjatyöntekijä lähettää toimittajien merkitsemät jutut sähköpostissa yritykselle, joka kokoaa lehden verkkosivut.

Mäntsälä-lehdessä, Hankasalmen Sanomissa ja Laukaa-Konnevedessä katsottiin, että tässä vaiheessa ei ole aiheellista kouluttaa muita työntekijöitä verkkojulkaisemiseen. Sisä-Suomen Lehdessä ja Koillissanomissa oli jo olemassa verkkolehden varsinaiselle tekijälle 2-4 varahenkilöä ja Loimaan Lehdessäkin katsottiin, että päätoimittajan kesäloman ajaksi on koulutettava varahenkilö. Myös Päijät-Hämeen päätoimittajavetoisen verkkojulkaisun tekoon on tarkoitus kouluttaa myös muita työntekijöitä. Viiden Kunnan Sanomien päätoimittaja

arvioi, että ilmoitusvalmistuksen henkilökuntaa on koulutettava siinä vaiheessa, jos verkkolehden merkitys ilmoitusvälineenä kasvaa.

4.5. Aikataulu

Seuraavassa kaaviossa on esitetty verkkojulkaisemisen aikataulu tutkimuslehdissä.

	Paperilehti	verkkolehti	e
Loimaan Lehti	ti, to, la	ke tai to	*
Mäntsälä	ma, to	su, ke	*
Sisä-Suomen Lehti	ti, to, la	ti, to, la	
Päijät-Häme	ma, to	la,ke	*
Viiden Kunnan Sanomat	to	ke	*
Hankasalmen Sanomat	to	to tai pe	
Koillissanomat	ma,ti,ke,to,pe	ma,ti,ke,to,pe	*

e=verkkolehti julkaistaan ennen paperilehteä

Loimaan lehden sivut päivitetään ennen viikon suurimman, torstain numeron ilmestymistä. Mäntsälä-lehdessä sivut ovat päivitettyinä kumpaakin viikottaista ilmestymispäivää edeltävänä iltana. Sisä-Suomen Lehdessä sivut päivitetään paperilehden ilmestymisen kanssa samanaikaisesti. Päijät-Hämeessä sivut päivitetään joko edellisenä iltana tai jopa kahta iltaa ennen paperilehden ilmestymistä. Viiden Kunnan Sanomissa sivut päivitetään ilmestymistä edeltävänä päivänä. Sen sijaan Hankasalmen Sanomissa jutut ilmestyivät verkkosivuilla vasta paperilehden ilmestymisen jälkeen. Koillissanomissa sivut päivitettiin aluksi ilmestymispäivän aamuna, mutta tarkoitus oli siirtyä edellisenä iltana tapahtuvaan päivitykseen.

Useimmilla lehdillä verkkolehti on luettavissa ennen paperilehteä. Ainoastaan Hankasalmen Sanomien verkkoversio päivitetään selkeästi paperilehden ilmestymisen jälkeen. Sisä-Suomen Lehdessä verkkoversio ilmestyy käytännössä samaan aikaan paperilehden kanssa. Verkkolehden aikataulu johtuu julkaisutekniikan nopeudesta: valmiin verkkolehden voi julkaista verkossa muutamassa minuutissa, mutta paperilehden painaminen ja jakelu kestää parhaimmillaankin useita tunteja. Monesti paperilehden valmistumisen ja jakelun välillä voi olla vuorokausikin.

Verkkolehtien aikataulu on kuitenkin sidoksissa paperilehden toimittamiseen. Toimituksen työrytmi on muotoutunut paperilehden ilmestymisen mukaan ja jutut valmistuvat paperilehteä silmälläpitäen (Muranen 1997). Etenkin kerran viikossa ilmestyvissä paikallislehdissä on heti paperilehden taiton päätyttyä yleensä hieman väljempää aikaa, joka voidaan käyttää verkkolehden tekemiseen (Salonen 1997). HexWeb-ohjelmaa käyttävissä lehdissä verkkolehden tuotanto on teknisestikin sidottu paperilehden taittoon, koska verkkosivuille tulevat tekstit ja kuvat napataan taitetuilta paperilehden sivuilta.

Yleensä verkkolehti päivitetään kaikissa tutkituissa lehdissä säännöllisesti 1-5 kertaa viikossa. Ainoastaan Loimaan Lehdessä ja Päijät-Hämeessä sivuja on päivitetty tarpeen mukaan eli esimerkiksi silloin, jos lehti saa merkittävän uutisen, joka halutaan julkaista mahdollisimman pian verkkolehdessä. Esimerkkinä tällaisesta uutisesta oli Asikkalassa tapahtunut Rapalan uistintehtaan palo. Palohälytys tuli perjantai-ilta kello 19.15. Uutinen palosta oli Päijät-Hämeen verkkolehdessä jo kello 20.15 samana iltana. Tällainen päivittäminen on kuitenkin erittäin harvinaista - ainakin toistaiseksi.

5. TAPAUK: JOUTSAN SEUDUN VERKKOSIVUT

5.1. Lehden taustatiedot

Joutsan Seutu on Joutsassa, Luhangassa ja Leivonmäellä ilmestyvä paikallislehti, jonka levikki on noin 5480 kappaletta. Lehden levikkialueen väkiluku on noin 6600. Joutsan Seutua kustantavan Joutsan Seutu Oy:n liikevaihto on noin 2,0 miljoonaa ja julkaisuyhtiön omistus on jakaantunut noin sadalle pienomistajalle. Lehti ilmestyy tabloid-kokoisena kerran viikossa ja sen keskimääräinen sivumäärä on 14. Lehden peittoprosentti ydinkunnissa on lähes sata. Joutsan Seudussa työskentelee päätoimittaja, kaksi toimittajaa, ilmoitustenvalmistaja sekä konttoristi. Lehden taitosta vastaavat toimittajat. Lehti siirtyi vuodenvaihteessa 1995-96 Mac- ja PC-pohjaiseen atk-taittoon. Lehden käyttämä taitto-ohjelma on PageMaker.

5.2. Verkojulkaisemisen idea

Ajatus Joutsan Seudun verkkolehdestä liittyi alunperin laajaan Joutsassa syksyllä 1996 ideoituun hankkeeseen, jonka päämääränä oli luoda paikkakunnasta uuden mediateknologian kokeilualue. "Mediakylä"-nimellä kulkeneeseen hankkeeseen olisi alkuperäisten suunnitelmien mukaan kytketty niin kunta, yritykset kuin vakituiset ja kesäasukkaatkin. Yhtenä tavoitteena oli luoda paikkakunnalle nopea tietoverkko.

Lisäarvoa hankkeelle pyrittiin luomaan paikallisen Joutokanava Oy -televisioyhtiön kautta. Joutokanava on vuodesta 1990 paikallisessa kaapeliverkossa lähin-

nä harrastepohjalla toiminut televisioyhtiö. Yhtiön suurimmat osakkeenomistajat ovat Joutsan kunta ja Joutsan Seutu Oy. Toinen merkittävä tekijä oli suunnitelman mukaan Joutsan lukion suuntaaminen mediapainotteiseksi lukioksi.

Joutsan Seudun verkkosivut kuuluivat olennaisena osana suunnitelmaan. Hankkeeseen oli tarkoitus hakea rahaa Keski-Suomen Liiton kautta, mutta toistaiseksi (huhtikuussa 1997) hanke on ollut jäissä, koska sille ei ole löydetty sopivaa vetäjää. Ainut hankkeen tiimoilta toistaiseksi toteutunut asia ovat olleet Joutsan Seudun verkkosivut, jotka voitiin toteuttaa, vaikka muu hanke olikin vailla vetäjää ja rahoitusta. Joutsan Seudun verkkosivut avattiin 28.2.1997.

5.3. Verkkosivujen tekninen toteutus

Joutsan Seudun verkkolehden sivutila vuokrattiin SciFi Communications Oy -nimiseltä internetpalvelun tarjoajalta. Oma serveriä ei haluttu lähteä ylläpitämään, koska ylläpitoon tarvittua asiantuntemusta ja henkilöresursseja ei ollut talossa olemassa. Palvelun tarjoajan osalta päädyttiin SciFi Communicationsiin, koska se oli halvimpien palveluntarjoajien joukossa. Lisäksi SciFillä oli juuri avattu palvelimen soittosarja Jyväskylässä, joten yhteyksiä voitiin hoitaa paikallispuhelin hinnalla.

SciFillä hankittiin niin sanottu yritysliittymä, jonka kustannuksiksi vuositasolla laskettiin liittymiskustannuksineen noin 1500 markkaa. Hinnoittelun muutoksen jälkeen kustannukset jäänevät tätäkin alemmalle tasolle.

Verkkojulkaisemista hoidetaan käytännössä yhdeltä toimittaja-PC:ltä, johon asennettiin korttimodeemi. Verkkojulkaiseminen ja internetissä liikkuminen haluttiin erottaa taittokoneina käytettävistä Macintoshista lähinnä virussuojauksen takia. HTML-editoriksi hankittiin Microsoft FrontPage ja grafiikkaohjelmaksi Micrographics Draw. Ohjelmistojen ja modeemin yhteishinta oli noin 2800 markkaa.

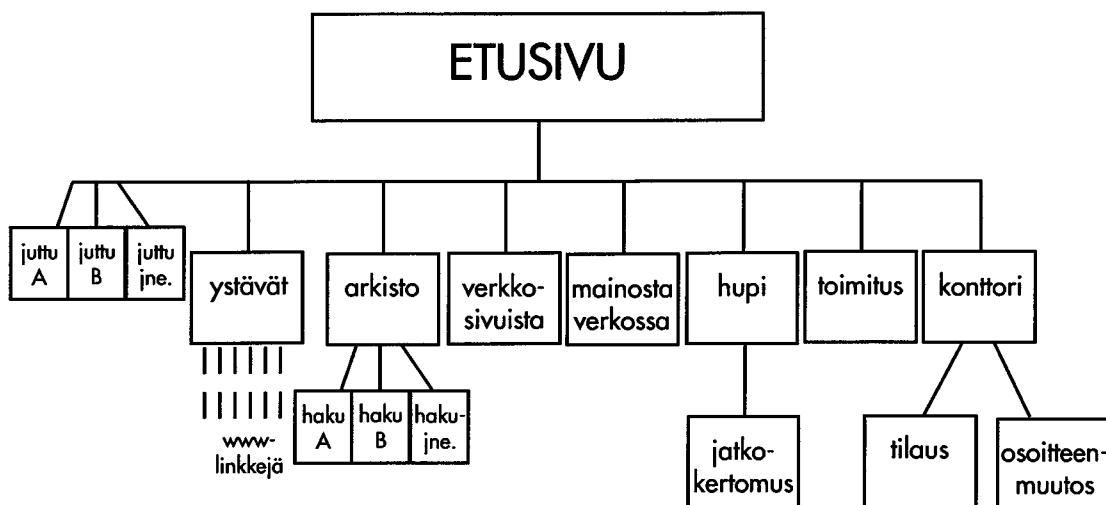
Sivujen päivitysajaksi muotoutui keskiviikkoaamupäivä. Paperilehden sivut taitetaan tiistai-iltana ja lehti menee Joutsan ja Leivonmäen kirkonkylien tilaajille keskiviikkona ja muille torstaina. Ulkomaantilaajille lehden meno perille kestää useita päiviä, jopa viikkoja.

5.4. Verkkosivujen sisällön rakenne

Joutsan Seudun verkkosivujen suunnittelusta vastasi pääasiassa lehden toimittaja Markku Parkkonen. Suunnittelu- ja teknisenä apuna oli lukion ensimmäisellä luokalla opiskeleva joutsalainen tietokoneharrastaja Pekka Nurminen.

Sivujen sisällöllinen lähtökohta oli se, että etusivulta on mahdollisimman nopeasti päästävä kiinni uusimpiin uutisiin. Uutisjuttujen linkit onkin sijoitettu etusivun keskelle. Koska verkkolehti nähtiin myös paperilehden markkinointikanavana, on verkkouutislinkkien alle sijoitettuna viikottain joitakin vinkkejä paperilehden uutistarjonnasta.

Utissivujen lisäksi verkkolehteen haluttiin myös normaalit yhteystietopalvelut.

JOUTSAN SEUTU 29.4.1997

Konttori-osastolla on lehden konttoristin ja ilmoitusvalmistuksen yhteystiedot, ilmoitushinnat. Jatkossa tänne osastolle lisätään teknistä tietoa lehden ilmoituksesta. Konttori-sivun kautta pääsee myös Tee tilaus ja Tee osoitteenmuutos - sivuille. Näillä sivuilla on mahdollisuus täyttää tilaus- tai osoitteenmuutoslomakkeet ja lähettää ne lehteen sähköpostitse. Toimitus-sivulla on toimitushenkilökunnan yhteystiedot ja sähköpostilinkit.

Verkkolehden haluttiin saada paperilehdestä poikkeavia palvelumuotoja. Tätä varten verkkolehdestä on Arkisto- ja Hupi-sivut. Arkistosivulle on tehty "köyhän miehen verkkoarkisto". Sivulla on lomake, johon käyttäjä voi ilmoittaa, mitä aihetta käsitteleviä juttuja hän haluaa nähdä. Lomakkeen tiedot lähetetään toimitukseen sähköpostilla. Tämän jälkeen toimittaja hakee lehden arkistosta asiaa käsittelevät jutut ja julkaisee ne yhdellä verkkosivulla. Arkistojuttujen yhteydessä ilmoitetaan jutun ilmestymispäivä. Yleisimmin paikallislehtien verkkoarkistossa on järjestettynä aikaisemmat verkkojutut julkaisupäivämäärän mukaan jaoteltuna. Joutsan Seudun järjestelmä on toisiin arkistoratkaisuihin verrattuna toimitukselle työläs ja lukijalle melko hidas (päivitys kestää vähintään muutaman tunnin, joskus päiviäkin). Toisaalta se tuo koko lehden aineiston käytettäväksi ja lukija saa hakusanallaan valmiiksi toimitetun aineistopakettin. Arkistohakupyynnöjä ei toistaiseksi ole tullut niin paljon, että niihin vastaaminen olisi käynyt työlääksi. Käytännössä tämäntyyppisestä palvelusta on pakko luopua, mikäli hakupyynnöjä tulisi päivittäin vaikkapa viisikin kappaletta.

Toinen paperilehdestä poikkeava sisältöosuus ovat Hupi-sivut. Hupi-osastolle kootaan erilaista verkkoon soveltuvaa viihdeaineistoa, jota ei julkaista pääsääntöisesti paperilehdestä. Verkkojulkaisun aloittamisen kunniaksi Hupi-sivuilla aloitettiin verkkosivukilpailu, johon oli huhtikuun 20. päivään mennessä osallistunut 16 kilpailijaa, jotka kaikki ovat Joutsan lukion opiskelijoita. Lisäksi Hupi-sivuilla on alettu julkaista lehden toisen toimittajan Pirkko Määttälän kirjoittamaa

nuorisojatkokertomusta, jota päivitetään viikottain.

Joutsan Seudun sivuilla on myös oma info-sivu sivujen rakenteesta sekä info-sivu Joutsan Seudun mainospalveluista verkossa.

5.5. Sivujen ulkoasu

Sivujen ulkoasussa pyrittiin yhtenäisyyteen. Jokaisen sivun pohjakuvioksi valittiin vaaleaa paperia muistuttava kuvio. Sivujen graafisiksi pääelementeiksi valittiin siniset liukurasterielementit, joilla on joko punainen tai valkoinen teksti. Väreissä pyrittiin valitsemaan lähellä paperilehden perusvärejä olevat sävyt. Tämän tarkoituksena oli tehdä paperilehdestä ja verkkolehdestä selkeä yhtenäinen tuotepaketti.

Sivujen rakenne tehtiin siten, että jokaiselta alasivulta on linkit etusivulle, mutta muita ristikkäisiä linkkejä ei juurikaan ole. Näin etusivusta muodostuu käyttäjälle peruspiste, josta hän voi käydä eri paikoissa, mutta ei huku liian syvälle verkkoon.

5.6. Palaute ja lukijamäärät

Joutsan Seudun verkkosivuilla kävi ensimmäisen kuukauden aikana hieman yli 500 käyttäjää. Lukijapalautetta on tullut verkkosivukilpailuun jo edellämämainitut 16 osallistumista. Kilpailun osallistujat ovat myös lähettäneet toimitukseen jonkin verran muuta sähköpostia. Arkistohakupyynnöitä on tullut yhdeksän.

Verkkolehdestä on tullut yksi palaute ulkomailta, Israelista, jossa lukija kiittelee uudesta palvelusta ja vakuuttaa samalla, että "kyllä paperilehteäkin pitää edel-

leen lukea”. Verkkosivuille on tullut yksi valitus päivityksestä, kun yhtenä viikkoa sivut päivitettiin normaalista poiketen vasta torstaina. Lisäksi yksi lukija, joka harrastaa verkkosivujen tekoa, on antanut yksityiskohtaista palautetta verkkolehden ulkoasusta.

5.7. Verkkojulkaisemisen talous Joutsan Seudussa

Joutsan Seutu Oy ei ole toistaiseksi saanut tuloja verkkojulkaisemisesta. Sen kustannukset ovat tähän asti olleet - mikäli toimittajan työaikaa ei lasketa - noin 3200 markkaa. Jatkossa julkaisemisen vuosikustannukset jäävät - mikäli ei edelleenkään lasketa palkkakuluja - todennäköisesti alle 1500 markan, jopa alle tuhannen markan. Näinollen verkkojulkaisemisesta ei odotetakaan suuria tuloja. Verkkosivuilla on tarjottu mainostilaa ja asiasta on neuvoteltu alustavasti muutamien mainostajien kanssa. Tärkeämpänä tulonlähteenä on nähty verkkosivujen tekeminen paikallisille yrityksille ja kunnille. Tästäkin on käyty alustavia neuvotteluja. Käytännössä verkkosivujen teko organisoidaan siten, että paikalliset nuoret atk-harrastajat tekevät sivuja alihankintana. Lehtiyhtiö laskuttaa vain omat kulunsa. Tarkoituksena on näin työllistää paikallisia nuoria. Toisaalta lehtiyhtiön kautta hoidettuna asiakkaille muodostuu järjestelmästä luotettava kuva.

6. VERKKOLEHDET JA LUKIJAT

Verkkolehtien lukijamääristä oli eri lehdillä monentasoisia arvioita. Joillakin lehdillä oli tiedossaan tarkat hittiluvut sivujen kävijämääristä. Hittiluvut eivät suoraan kerro lukijamääristä, koska ne ilmoittavat vain sen, montako kävijää sivuilla on ollut. Niistä ei siis ilmene, onko kävijä lukenut mitään tai kuinka monta kertaa samat henkilöt ovat käyneet sivuilla. Joka tapauksessa ne ovat ainoita jollakin lailla suuntaa antavia tietoja verkkolehtien lukijamääristä.

Seuraavassa on esitetty eri lehtien esittämät arviot tai tiedot verkkolehtien kävijämääristä:

Sisä-Suomen Lehti: 4.3.-6.3. 165 kävijää, keskimäärin ehkä 30-50 kävijää päivässä.

Loimaan Lehti: 726 kävijää helmikuussa 1997 (eli 181 kävijää viikossa eli 26 kävijää päivässä).

Laukaa-Konnevesi: arvio: alussa noin 100 / vko nyt n. muutama kymmenen per viikko (eli 3-14 päivässä)

Mäntsälä: noin 100 käyntiä / numero (eli noin 30 päivässä)

Hankasalmen Sanomat: puolessa vuodessa noin 1200 (eli n. 46/ viikko eli 7 päivässä)

Päijät-Häme: noin 100 / vko eli noin 50 / numero (eli noin 15 / päivä).

Koillissanomat: ei vielä tietoa kävijämääristä

Viiden Kunnan Sanomat: noin 110 /viikossa (eli noin 16 päivässä)

Yhden verkkolehden numeron kävijämäärät vaihtelevat siis noin 50 ja parin sadan välillä. Hittilukuja ei voi suoraan johtaa esimerkiksi paperilehden kanssa vertailukelpoisiksi lukijamääriksi. Todennäköistä kuitenkin on, että todelliset lukijamäärät ovat jonkin verran hittilukuja pienempiä, koska sivuilla saatetaan esimerkiksi käydä vain vilkaisemassa, onko ne päivitetty. Näin ollen verkkolehti-
en kohdalla ei voida puhua kovin merkittävästä lukijakunnasta.

Loimaan Lehdessä verkkolehden etusivulla kävijöistä (helmikuussa 1997: 726) oli noin puolet käynyt uutissivuilla ja noin yksi kolmasosa nuorten sivuilla. Loimaan Lehden ensimmäisen PDF-sivun oli käynyt hakemassa 45 lukijaa. Tämä tukee arviota siitä, että etusivujen kävijäluvut antavat liian suuren kuvan lukijamääristä.

Verkkolehden lukijoita on ilmoittautunut lähes kaikille lehdille sekä omalta paikkakunnalta, muualta Suomesta että ulkomailta. Yksi käyttäjäryhmä on päätoimittajien arvioiden mukaan muualla opiskelevat paikkakunnalta kotoisin olevat nuoret. Lähes kaikille lehdille oli ilmoittautunut muutama ulkomaanlukija. Ulkomaan lukijoita on muun muassa USA:ssa, Kanadassa, Ruotsissa, Singaporessa.

Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen arvioi verkkosivujen lukijoiden olevan "paremmin voivaa, teknistynyttä väestöä. Monet käyttävät työpaikan tai koulujen koneita". Päijät-Hämeen lukijoiden keskuudessa tehtiin kaksi kyselyä, joiden perusteella työpaikka oli yleisin verkkopalvelujen käyttöpaikka ja koulut toiseksi yleisin.

Taloustutkimuksen marraskuussa 1996 tekemän internetseurannan mukaan 20 % haastatelluista on itse käyttänyt internetiä. (Taloustutkimus 1997 s. 3)

Loka-marraskuussa tehdyssä verkkolehtitutkimuksessa (jossa Päijät-Hämeen ilmestymiskunta Asikkala oli yhtenä tutkimuskunnista) noin kuusi prosenttia haastatelluista käytti internetiä päivittäin, noin kahdeksan viikottain ja noin 11 prosenttia harvemmin. Tässä tutkimuksessa siis 25 prosenttia haastatelluista käytti internetiä. Internetin päivittäiskäyttäjistä on 15-34 -vuotiaita 69 prosenttia, viikkokäyttäjistä 67 prosenttia ja harvemmin käyttäjistä 70 prosenttia. Ammatiltaan suurin ryhmä tutkimuksessa ovat opiskelijat/koululaiset, joita on internetin päivittäiskäyttäjistä 36 prosenttia, viikottaiskäyttäjistä 45 prosenttia ja harvemmin käyttäjistä 40 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat ryhmät käyttäjien joukossa ovat toimihenkilöt ja johtavassa asemassa olevat. Näiden kolmen ryhmän ulkopuolelle jää päivittäiskäyttäjistä 13 prosenttia, viikottaiskäyttäjistä 12 prosenttia ja harvemmin käyttäjistä 16 prosenttia. Koko tutkimusotoksessa muita kuin opiskelijoita/koululaisia, toimihenkilöitä ja johtavassa asemassa olevia oli 46 prosenttia, joten voidaan sanoa näiden kolmen ryhmän painottuvan selvästi internetin käyttäjäkunnassa.

Molemmissa tutkimuksissa yleisimmät internetin käyttöpaikat olivat opiskelupaikka (45 % tutkimuskunnissa, 41 % koko maassa), työpaikka (41 %, 38 %) ja koti (27 %, 30 %). (Taloustutkimus Oy, s. 4-5)

Taloustutkimuksen mukaan (s.8) niistä haastatelluista, joille internet on tuttu, 31 prosenttia olisi erittäin tai melko kiinnostunut seuraamaan tutkimuksessa mukana olleiden lehtien uutissivuja internetistä. Kyseessä olleiden lehtien nykyisistä säännöllisistä lukijoista 34 prosenttia olisi erittäin tai melko kiinnostunut uutisviuista. Vastaava osuus lehtien ei-lukijoista on 27 prosenttia.

Tässä tutkimuksessa mukana olleet lehdet ovat saaneet jonkin verran lukijapalautetta. Yleisimmin lehtiin tulee viikossa yksi tai muutama sähköpostiviesti; kaikkiin lehtiin ei tule palautetta edes viikottain. Viesteissä on päätoimittajien mukaan usein kiitelty uudesta palvelumuodosta tai vain ilmoitettu, että verkko-

lehteä on luettu. Joissakin tapauksissa on annettu kehittämissivinkkejä tai -toiveita. Myös jonkin verran moitteita sivujen hitaudesta tai muista teknisistä puutteista on tullut.

7. VERKKOLEHDEN TALOUS

7.1. Verkkolehden menot

Verkkojulkaisemisessa ei tällä hetkellä pyöri kovinkaan suuria rahasummia. Verkkolehden tulot ovat useimmissa tapauksessa olemattomat, mutta toisaalta kustannuksetkaan eivät useimmiten ole suuren suuret.

Päätoimittajien ilmoitusten mukaan verkkolehtien julkaisemisen kustannukset olivat useimmissa lehdissä 2000-4000 markan luokkaa. Loimaan Lehdessä kustannukset jäivät jopa alle tuhannen markan. Yleensä lehtien kustannukset tulevat lähinnä julkaisuohjelman hankkimisesta. Joissakin lehdissä oli myös kulunut rahaa koulutukseen tai modeemiin mutta tällöinkin kustannukset mahtuivat alle 4000 markkaan.

Mäntsälä-lehdessä kustannukset koostuivat siitä, että lehti maksoi verkkolehden ulkopuolisille tekijöille, Top Promotion Lahdelle, verkkolehden koostamisesta sata markkaa numerolta.

Sisä-Suomen Lehdessä otettiin yksi vanha serveri verkkokäyttöön, joten siitä ei ole lehdessä laskettu syntyneen ylimääräisiä kustannuksia.

Muista poikkeavia investointeja verkkojulkaisemiseen olivat tehneet Koillissanomat ja Päijät-Häme. Koillissanomissa koko verkkoprojektiin oli kulunut yli 40.000 markkaa, josta suurin osa oli mennyt koulutukseen ja konsultointiin. Koillissanom-

missa on kuitenkin rahaa käytetty lähinnä Kuva Kauppa -nimiseen luontovalokuvien verkkokauppaan ja Koillissanomien verkkolehti tuli päätoimittajan mukaan "siivellä". Kuva Kauppa -hanketta tukee KTM, joten vain osa rahoituksesta jää lehdelle.

Päijät-Häme on myös mukana laajemmassa projektissa, jota rahoittaa osittain Teknologian Kehittämiskeskus Tekes. Verkkolehtihankkeesta Päijät-Hämeen osuus oli 160.000 markkaa, josta lehtiyhtiön maksettavaksi jäi puolet eli 80.000 markkaa ja Tekes rahoitti puolet. Rahaa on kulunut oman palvelimen hankkimiseen Lehtiseppien konserniin Pieksämäelle, ISDN-yhteyden rakentamiseen. Lisäksi Päijät-Hämeen päätoimittaja Lauri Muranen on osallistunut lähes kymmeneen erilaiseen seminaariin ja koulutukseen sekä tehnyt projektin tiimoilta pari ulkomaan matkaa.

Päijät-Hämeen tapauksessa on muistettava, että lehti ja päätoimittaja Muranen on ollut koko Lehtiseppien konsernissa verkkojulkaisemisen veturina.

Yhdenkään haastatellun päätoimittajan mielestä taloudelliset tekijät eivät ole olleet ongelmana verkkojulkaisemisessa. Hankasalmen Sanomien päätoimittaja Pieta Forsell tosin muistutti, että oman työajan mittaaminen rahassa on hankalaa paikallislehtialalla.

Tutkituista lehdistä ei maksettu verkkojulkaisun tekijälle erillistä korvausta, ellei Päijät-Hämeeseen saatua Tekesin avustusta lasketa sellaiseksi. Koillissanomis- sa on palkattu toimittaja sähköisen julkaisemisen projektihenkilöksi, mutta hänen tehtäviinsä kuuluu muitakin töitä kuin internet-julkaisu.

Verkkojulkaisemisen palkkakysymyksistä totesi Päijät-Hämeen päätoimittaja Lauri Muranen:

Sitä ei ole vielä pohdittu, pitäisikö verkkojulkaisemisesta maksaa palkka erikseen vai onko se vain osa toimittajan päivittäistä työtä.

Viiden Kunnan Sanomien päätoimittaja Ilkka Salonen puolestaan katsoi, että verkkojulkaisun tekeminen kuuluu toimittajien toimenkuvaan.

Verkkojulkaiseminen ei vie kovin paljon työaikaakaan lehdissä. Kerran viikossa päivitettävät verkkojulkaisut vievät päätoimittajien mukaan aikaa noin tunnin tai pari viikossa.

Mäntsälä-lehdessä, jossa sivut päivitetään kaksi kertaa viikossa, kuluu sielläkin aikaa verkkojulkaisemiseen vain noin tunti viikossa, koska sivujen päivittäminen hoidetaan talon ulkopuolella. Aikaa kuluu lähinnä juttujen valintaan ja lähettämiseen sähköpostilla.

Kaksi kertaa viikossa päivitettävään Päijät-Hämeen verkkolehteen päätoimittaja arvioi kuluvan viikossa yhteensä noin viisi tuntia. Kolme kertaa viikossa päivitettävä Sisä-Suomen Lehden verkkoversio vie noin puoli päivää viikossa. Koillissanomien verkkosivut vaativat tekijältään aikaa noin tunnin päivässä.

Verkkosivujen päivitys vie laajimmillaankin normaalitilanteessa noin yhden kahdeksasosa-työntekijän verran työvoimaa. Rahallisesti tästä voidaan laskea jopa usean tuhannen markan palkkakustannukset verkkojulkaisemisen osalle kuukaudessa. Toisaalta paikallislehtien työntekijät, ja varsinkin päätoimittajat, ovat kuukausipalkkalaisia ja yleensä verkkojulkaisusta innostuneita. He tekevät verkkojulkaisua omien tehtäviensä lisäksi, joten ei voida suoranaisesti sanoa, että verkkojulkaisusta syntyisi lehtiyrityksille edellämainittuja ylimääräisiä palkkakustannuksia.

Myöskään toimittajien juttujen julkaisemisesta internetissä ei synny lehdille lisäkustannuksia. Nykyisen työehtosopimuksen mukaan lehden kustantajalla on oikeus käyttää paperilehden kirjoitettuja juttuja myös sähköisessä julkaisemisessa - myös internet-lehdissä. (Hyppönen 1997). Eri asia on toimittajien juttujen käyttö esimerkiksi kaupallisissa sähköisissä arkistoissa. Tämän tyyppisistä kysymyksistä tultaneen jatkossa neuvottelemaan työehtosopimusten yhteydessä. Koillissanomissa on tehty kirjalliset sopimukset siitä, että toimittajien juttuja voidaan käyttää verkkolehdessä. Muissa tutkituissa lehdissä ei tällaisia sopimuksia ollut. Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen katsoi, että toimittajat ovat pikemminkin tyytyväisiä, jos heidän juttunsa "pääsee verkkolehteen". Laukaa-Konnevedessä julkaisu-oikeudellisia kysymyksiä on myös pohdittu. Hankasalmen Sanomien päätoimittajan Pieta Forsellin mielestä asia tulee ratkaista konsernin (Keskisuomalaisen) tasolla.

7.2. Tilaustulojen mahdollisuus

Mikään tutkituista lehdistä ei tällä hetkellä peri maksua verkkolehden lukemisesta. Käytännössähän juuri mikään suomalainen verkossa ilmestyvä sanomalehti ei peri maksua verkkopalveluistaan. Sanomalehdistä Helsingin Sanomilla on käytössä käyttäjätunnukset, joilla vain tilaajat pääsevät lukemaan verkkoliitettä. On myös mahdollista ostaa pelkkä verkkoliitteen tilaus eli käyttäjätunnus.

Mäntsälä-lehdessä verkkolehden maksullisuutta ei ole edes pohdittu, koska kyseessä on vain kokeilujulkaisu. Laukaa-Konneveden päätoimittaja Arja Korpe-la katsoi, että verkkojulkaiseminen on vielä harrastelua, joka ei vielä tuottaisi juurikaan rahaa, varsinkin kun verkkolehden tarjonta on rajallinen. Hankasalmen Sanomien päätoimittaja Pieta Forsell katsoi, että potentiaalinen lukijakunta on niin pieni, ettei verkkolehteen kannata satsata. Loimaan Lehdessä ja Viiden

Kunnan Sanomissa katsottiin, että maksuttomuudella verkkolehdeksi voidaan hankkia lisää volyymia ja uskollista asiakaskuntaa. Päijät-Hämeen päätoimittaja katsoi, ettei rahan hankkiminen ole ollut heidän verkkolehtiprojektissaan päälimmäinen tekijä. Sisä-Suomen Lehden päätoimittaja Kalevi Tiitinen puolestaan uskoi, että verkossa vierastetaan maksullisuutta.

Ainoastaan Koillissanomissa oltiin parhaillaan harkitsemassa verkkolehden muuttamista maksulliseksi. Päätoimittaja Pertti Kokon mielestä tämä asia "on järjestettävä". Kokon mukaan lehti neuvottelee Telen kanssa mahdollisuudesta rahastaa verkkolehdestä puhelinlaskun hinnassa. Tele on yksi Koillissanomien yhteistyökumppaneista verkkoprojekteissa. Myös Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen katsoi, että mahdollinen verkkolehden tilausmaksu olisi perittävä "irtonumeromaksuna" puhelinlaskun yhteydessä; lehdestä maksamisen tulisi olla helppoa. Myös Laukaa-Konnevedessä ja Päijät-Hämeessä uskottiin jonkinlaiseen kertamaksuun sivuilla käynniltä. Hankasalmen Sanomien Pieta Forsell puolestaan uskoi vuosimaksusysteemiin, mahdollisesti niputettuna lehtitilaukseen.

Hankasalmen Sanomien ja Mäntsälä-lehden päätoimittajia lukuunottamatta päätoimittajat katsoivat, ettei maksuttomuus tällä hetkellä jarruta verkkolehden kehitystä. Hankasalmen Sanomien Pieta Forsell uskoi, että jos verkkolehdestä tulisi rahaa, siihen suhtautuisi eri tavalla; nyt verkkolehti on lähinnä rasite.

7.3. Mainostulojen mahdollisuus

Maaliskuun 1997 loppuun mennessä tutkimuslehdistä ainoastaan Sisä-Suomen Lehden verkkolehdestä on ollut mainoksia. Mainokset olivat kokeiluluontoisesti noin kuukauden ajan lehden sivuilla. Mainoksia Sisä-Suomen Lehden verkko-

lehteen aiotaan myydä jatkossakin. Aluksi mainoksista saataneen hyvin pieniä hintoja. (Hakkarainen 1997)

Muista tutkimuslehdistä Hankasalmen Sanomissa ja Mäntsälä-lehdessä uskottiin, ettei verkkolehdestä tulla julkaisemaan mainoksia.

Laukaa-Konnevedessä mainostilaa tarjottiin aktiivisesti kunnallisvaalien aikaan, mutta mainostajat eivät kiinnostuneet. Päätoimittaja Arja Korpelan mielestä ilmoituspuolella pitäisi paneutua tarkasti siihen, millaista verkkoilmoittelun pitäisi olla. Esimerkiksi market-ilmoittajien kohderyhmällä ei ole Korpelan mielestä yhteyttä internetiin.

Loimaan Lehdessä on tehty mainostajista alustavaa kartoitusta ja lehdellä on tämän vuoden aikana tarkoitus ryhtyä julkaisemaan verkkolehdestä mainoksia. Päätoimittaja Ville Pohjosen mukaan lehden on ensin sovittava pelisäännöistä internet-palvelun tarjoajan, paikallisen puhelinyhdistyksen kanssa. Lehti ei tällä hetkellä maksa internet-palvelustaan mitään puhelinyhdistykselle. On odotettavissa, että maksuttomuus päättyy, kun lehti alkaa tienata verkkojulkaisemisella.

Päijät-Hämeessä on tarjottu niinikään mainostilaa verkkosivuilta, mutta toistaiseksi verkkolehdestä ei ole ollut mainoksia. Päätoimittaja Lauri Murasen mukaan ilmoituspuolta ei aloiteta, ennenkuin verkkolehdeillä on enemmän käyttäjiä.

Viiden Kunnan Sanomissa verkkomainoksista on puhuttu toimituksen sisällä. Toimituksessa on katsottu, että mainokset ovat ensisijainen rahoituslähde verkkolehdelle ja "tilaus"maksut vasta toissijainen. Päätoimittaja Ilkka Salosen mielestä mainostusta verkossa kokeillaan piankin, mikäli "kehitys kulkee tätä vauhtia".

Koillissanomien melko tuoreesta verkkolehdestä on tarjottu mainostilaa alustavasti ja kiinnostustakin on ollut. Ilmoitusmarkkinointia ei vielä ole aloitettu kovin aktiivisesti. Koillissanomien yhteistyöprojektin Koillismaan verkkosivuilla tarjotaan mainostilaa esimerkiksi pääsivulta hintaan 500 markkaa kuukaudessa ja muilta sivuilta 250 markkaa kuukaudessa. Kuvallisen linkin (omalle verkkosivulle ?) saisi 650 markalla kuukaudessa pääsivulle ja 350 markalla muille sivuille.

Verkkomainosten hinnoittelusta päätoimittajilla ei ollut vielä kovin selkeää kuvaa. Päijät-Hämeen Lauri Muranen totesi, että hinnoittelua ei voi suhteuttaa paperilehden ilmoitushintoihin, verkkomainonnan hinnoittelu vaatii uutta ajattelutapaa. Muranen muistutti, että verkkomainonnasta voi kertoa mainostajalle tarkan lukijamäärän.

Laukaa-Konneveden Arja Korpela arveli, että mainoksia voitaisiin kaupata paperilehdessä olevan mainoksen kylkiäisenä. Useat päätoimittajat olivat sitä mieltä, että verkkomainokset tulevat olemaan paperilehden mainoksia huomattavasti halvempia.

Tutkimuslehdistä Koillissanomissa, Päijät-Hämeessä ja Sisä-Suomen Lehdessä on kehitelty muita, lehdestä riippumattomia verkkopalveluja. Päijät-Hämeessä (ja Lehtiseppien konsernissa) tarjotaan halukkaille palvelintilaa vuokralle sekä verkkosivujen tekopalveluja. Lisäksi Lehtiseppien lehdet suunnittelevat yhteistä rivi-ilmoituspakettia verkkoon.

Sisä-Suomen Lehdessä on jo tehty siviilityönä verkkosivuja ainakin Höyry-Jazz-festivaalille. Päätoimittaja Kalevi Tiitinen näkee tämän puolen tärkeänä verkko-liiketoiminnan muotona. Koillissanomissa taas on verkkopalveluna Kuva Kauppa, jossa esitellään kainuulaisten luontokuvaajien valokuvia. Kuva Kaupan ideana on, että kuvien tarvitsijat voivat tilata internetissä esillä olevia kuvia

käyttöön. Sopimuksen mukaan kuvaaja saa puolet tuotosta ja Koillissanomat puolet. Päätoimittaja Pertti Kokon mukaan Kuva Kauppa oli ensisijainen projekti verkkoon mentäessä ja lehti on tullut mukana "siivellä".

8. MIKSI PAIKALLISLEHDET OVAT VERKOSSA

Teemahaastattelussa paikallislehtien päätoimittajia pyydettiin arvioimaan viittä verkkojulkaisemisen taustalla olevaa tavoitetta. Päätoimittajien piti arvioida tavoitteiden merkitystä omassa lehdessä verkkojulkaisemisesta päätettäessä asteikolla 0-3. 0 tarkoittaa, ettei tavoitteella ollut lainkaan merkitystä. 1 tarkoittaa, että tavoitteella oli pieni merkitys. 2 tarkoittaa, että tavoitteella oli suuri merkitys. 3 tarkoittaa, että tavoitteella oli olennainen merkitys; tavoite oli päätöksen kannalta ratkaiseva.

Ennalta annettujen tavoitteiden lisäksi päätoimittajat saivat muotoilla lisätavoitteita vapaasti.

Esitetyt tavoitteet olivat seuraavat:

- A lehden imagon parantaminen
- B teknisessä kehityksessä mukana pysyminen
- C lisäpalvelun tarjoaminen asiakkaille (lukijat ja ilmoittajat)
- D nopean taloudellisen hyödyn saaminen
- E taloudellisen hyödyn saaminen pitkällä tähtäimellä

Seuraavassa taulukossa on esitetty päätoimittajien arviot eri tavoitteiden merkityksestä. ka-sarakkeeseen on merkitty myös kunkin päätoimittajan vastauksien keskiarvo. Tällä keskiarvolla on haluttu tarkastella kunkin lehden yleisiä odotuksia internetistä.

	A	B	C	D	E	ka
SSL	2	3	2	0	1	1,6
PH	2	3	3	0	3	2,2
VKS	2	3	2	0	1	1,6
Mä	1	1	0	0	0	0,4
LL	3	2	3	1	3	2,4
LK	2	2	1	1	2	1,6
HS	3	2	2	0	1	1,6
KS	2	3	3	1	2	2,2
KI	1	2	1	0	1	1
ka	2	2,3	1,9	0,3	1,6	

Keskimääräisesti päätoimittajat korostivat eniten teknisessä kehityksessä mukana pysymistä. Kaikki arvioivat sille joko ratkaisevan merkityksen tai suuren merkityksen, lukuunottamatta Mäntsälä-lehteä. Mäntsälä-lehden kohdalla on huomioitava, ettei lehti tee itse verkkosivujaan, joten se ei myöskään varsinaisesti ole hankkinut verkkojulkaisemisesta teknistä tietämystä.

Toiseksi tärkeimpänä tavoitteena päätoimittajat pitivät lehden imagon parantamista. Esimerkiksi Laukaa-Konnevesi, joka oli verkkojulkaisemisen edelläkävijöitä Suomessa, sai aikoinaan paljon huomiota verkkojulkaisunsa ansiosta.

Lisäpalvelun tarjoaminen asiakkaille sai myös keskimääräisesti suuren merkityksen verkkojulkaisemisesta päätettäessä. Tässä tosin mielipiteen hajosivat koko arviointiskaalalle. Mäntsälä-lehdessä palvelunäkökohtaa ei pidetty lainkaan merkityksellisenä, kun taas Päijät-Häme, Loimaan Lehti ja Koillissanomat arvioivat merkityksen olennaiseksi.

Taloudellisista hyödyistä pitkällä tähtäimellä vallitsi myös näkemuseroja. Viisi lehteä katsoi, ettei verkkolehden taloudellisen hyöty kasva pitkälläkään tähtäimellä merkittäväksi, kun taas kaksi lehteä piti pitkän tähtäimen taloudellista hyötyä merkitykseltään olennaisena.

Sen sijaan verkkolehden mahdollisuuksista lyhyen tähtäimen taloudelliseen hyötyyn päätoimittajat olivat hyvin yksimielisiä. Kuusi vastaajista piti sen merkitystä olemattomana ja kolme pienenä.

Vapaasti muotoilluissa tavoitteissa kaksi, Hankasalmen Sanomien ja Korpilahden päätoimittajat mainitsivat tarpeen palvella nuoria lukijoita tai olla yhteydessä nuoriin. Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen muotoili tavoitteen seuraavasti:

Oli olemassa selvä sosiaalinen tilaus palvella tällä tavalla monipuolisesti lukijoita. Sitä paitsi verkkojulkaiseminen on jo nyt bisnestä.

Viiden Kunnan Sanomien päätoimittaja Ilkka Salonen piti tärkeänä olla mukana ajan hermolla. Sisä-Suomen Lehden päätoimittaja Kalevi Tiitinen katsoi, että teknisessä kehityksessä mukanaoleminen oli tärkeää:

Halusimme luoda paperilehteä täydentävän välineen. Jos verkkojulkaisemisesta tulee bisnestä, meillä on siihen valmiudet.

Koillissanomien päätoimittaja Pertti Kokko näki kysymyksen olevan tiedonvälityksen hallinnasta.

Jos me emme olisi verkossa, joku muu olisi. Tavallaan on kysymys vallasta ja kontrolloinnista. Joko paikallista tiedonvälitystä kontrolloi paikallislehti, tai sitten joku muu.

Päijät-Hämeen päätoimittaja Lauri Muranen näki uudessa viestintävälineessä mahdollisuuden jakaa tietoa kohtuullisin kustannuksin periaatteessa kaikkialle.

Taustalla on näkemys siitä, että tiedon määrä lisääntyy jatkuvasti. Jonkun pitää hahmottaa se tietoa ja jonkun on oltava kokoamassa tietoa. Meillä on sellaista tietoa, jota pystymme verkossa jakamaan kohtuullisin kustannuksin.

Muranen korostaa nimenomaan kokonaisprojektia, jossa Päijät-Häme on ollut ensimmäisenä verkossa. Lehtisepät-konsernin omien lehtien ja muutamien asiakaslehtien muodostama Uutiskori ja lehtitori -projekti pyrkii kehittämään yhteistyössä sähköistä viestintää. Hankkeessa on mukana seitsemän paikallislehteä: Päijät-Häme, Kangasniemen Kunnallislehti, Korpilahti, Pitäjänuutiset (Mäntyharju), Puumala, Sisä-Savon Lehti sekä Urheilulehti. Projekti kuuluu osana neljän lehtitalon verkkolehtihankkeessa.

Päätoimittajien vastauksista voi myös tarkastella eri lehtien yleistä suhtautumista internet-julkaisemiseen. Taulukon oikeaan laitaan on laskettu päätoimittajien antamien arviointien keskiarvot. Näiden perusteella lehdet voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään "vakaviin innostuneisiin", "myönteisiin mukanaolijoihin" sekä "skeptisiin tai pettyneisiin kokeilijoihin".

"Vakaviin innostuneisiin" kuuluvat Päijät-Häme (keskiarvo 2,2), Loimaan Lehti (2,4) ja Koillissanomat (2,2). Päijät-Hämeellä ja Koillissanomilla on verkkojulkaisemiseen

tehty muita lehtiä huomattavasti suuremmat taloudelliset panostukset. Lisäksi molemmat ovat mukana osin yhtiön ulkopuolisin varoin rahoitetuissa projekteissa. Loimaan Lehti taas tekee tiivistä yhteistyötä paikallisen puhelinyhdistyksen kanssa, vaikkakin lehden omat satsaukset verkkojulkaisemiseen ovat olleet

koko tutkimuksen pienimmät. Lehden päätoimittajan Ville Pohjosen mielestä “verkkojulkaiseminen on jo nyt bisnestä”.

“Myönteisiin mukanaolijoihin” on sijoitettu kaikki mukana olleet neljä Keski-suomalaisen konsernin paikallislehteä: Hankasalmen Sanomat, Laukaa-Konnevesi, Viiden Kunnan Sanomat sekä Sisä-Suomen Lehti. Sattumalta kaikkien näiden lehtien vastauskeskiarvo oli 1,6.

Mäntsälä-lehden (keskiarvo 0,4) ja Korpilahti-lehden (1,0) voi laskea skeptisesti verkkojulkaisuun suhtautuviin lehtiin. Mäntsälä-lehden kohdalla verkkojulkaisussa on kyse vain kokeilusta, eikä lehden päätoimittaja usko internetiin medianä. Korpilahden kohdalla käytetty BBS-tekniikka aiheutti ilmeisesti rajoituksia verkkojulkaisun kehittymiselle. Toisaalta koulujen kiinnostuksen varaan laskettu palvelu kuihtui, kun opettajien kiinnostus kuihtui.

9. MIKÄ ON VERKKOLEHDEN TULEVAISUUS SUHTEESSA PAPERILEHDEN

Kukaan tutkimuksessa olleiden lehtien päätoimittajista ei uskonut, että verkkolehti korvaisi ainakaan lyhyellä aikavälillä paperilehteä. Laukaa-Konneveden päätoimittaja Arja Korpela totesi, että paperilehti on lehtiyhtiössä ehdoton ykkönen ja siihen satsataan. Verkkolehti on lisäpalvelu, jolla voidaan palvella lukijoita, joilla on verkkoyhteys. Hän myös epäili, onko verkkolehdeillä enää nykyään imagoarvoa lehdille. Hän totesi, ettei verkkolehdestä ole haittaakaan, kun keran liikkeelle on lähdetty, mutta verkkolehteä ei kehitetä paperilehden kustannuksella.

Hankasalmen Sanomien päätoimittaja Pieta Forsell uskoi, että verkkolehti kasvattaa merkitystään, mutta äärimmäisen hitaasti. Forsell uskoi, että verkkojulkaisu ohittaa paperilehden merkityksessä vasta pitkän ajan kuluttua.

Mäntsälä-lehden päätoimittaja Reijo Alanko ei usko lainkaan internetiin media-na. Hänen mielestään lehdet voitaisiin tulevaisuudessa jakaa digitaalisesti esimerkiksi koti-tv:n monitorille. Alanko arvioi, että paperilehden merkitys vähentyy, kun sähköiset viestimet kehittyvät. Hän kuitenkin uskoi, että paikallislehdet tulevat olemaan viimeisiä, jotka elävät tässä kehityksessä; muutos koskee ensimmäisenä isompia lehtiä. Muutokseen ajavana voimana tulee Alangon mielestä olemaan lehtien fyysisen jakelun kalleus, joka pikkuhiljaa tappaa lehtiä.

Päätoimittajat korostivat tekniikan muutosnopeuden merkitystä verkkolehden ja

paperilehden tulevaisuudessa. Korpilahti-lehden päätoimittaja Pekka Rämänen katsoi, että verkkolehden lukemisen tulee olla yksinkertaisempaa, eikä se saa olla sidottua tietokoneeseen. Hän uskoi, että mikäli tulee tekninen muutos, joka täyttää nämä ehdot, sähköinen lehti ajaa varmasti paperilehden ohi. Nykyistä www-julkaisemista Rämänen ei pitänyt järkevänä. Hänen mielestään ei ole järkevää laittaa juttuja ilmaiseksi luettavaksi.

Sisä-Suomen Lehden päätoimittaja Kalevi Tiitinen arvioi, että verkkolehden todellinen läpimurto voisi syntyä, mikäli markkinoille tulisi tietokoneen ja television välimuoto, jonka hinta olisi nykyisten televisioiden hinnan tasolla. Mikäli verkkojulkaisuja voi lukea vain tietokoneella, tarvitaan sukupolven vaihdos, ennen kuin verkkolehtien merkitys todella kasvaa. Tiitinen muistuttaa, että sähköinen lehti soveltuu hyvin tiedonhakuun; tietokoneet pystyvät käsittelemään suuria tietomassoja. Sen sijaan esimerkiksi romaanin lukemisessa osa lukunautintoa on kirjan fyysinen tuntuma:

Lehti on fyysisenä tuotteena enemmän kuin sen sisältämä tieto yksinään. Painetun median asema ehkä muuttuu, mutta kynnys on kyllä korkea.

Tiitisen mielestä yksi ongelma on internetin käyttäjien odotuksissa. Tutkimusten mukaan suuri osa käyttäjistä etsii verkosta lähinnä seksiviihdettä. Tiitisen tietojen mukaan vain 11 prosenttia käyttäjistä on kiinnostunut tietopalveluista:

Millä verkossa oleva tieto saadaan niin tärkeäksi, että sitä haetaan. Tuleeko internetistä vain massiivinen viihdekanava, kyselee Tiitinen.

Viiden Kunnan Sanomien päätoimittaja Ilkka Salonen painotti myös fyysisen

paperilehden etuja: kesälomalaisilla ei ole tietokonetta mukana, lehti on kevyempi kantaa. Lisäksi Salonen muistutti siitä, että paperilehdessä on paljon “pikku tilpehööriä”, jonka laittaminen verkkoon ei ole mielekäästä. Päijät-Hämeen Lauri Muranen toi saman asian esille hieman toisesta näkökulmasta: verkkoon voidaan räätälöidä erilaisia uutispalveluja, joilla kukin käyttäjä saa uutisia vain niistä elämän alueista, jotka häntä kiinnostavat. Samalla kuitenkin uutispalvelusta jää pois paperilehdessä mukana oleva yllätysmomentti. Paperilehdessä saattaa olla kiinnostava juttu aiheesta, joka ei kuulukaan räätälöidyn uutispalvelun piiriin.

Ilkka Salonen piti verkkolehteä mahdollisena vastauksena paikallislehtien nuorten lukijoiden ongelmaan. Nuoret eivät lue paperilehteä, mutta käyttävät mielellään tietokoneita ja lukevat lehteä verkosta. Monelle paikallislehdelle nuoret ovat kiperä kysymys. Jos paikallislehteä opitaan lukemaan verkossa, saatetaan myöhemmin tilata myös paperilehti. Salonen uskoi, että tekniikan yksinkertaistuksessa verkkolehden merkitys kasvaa räjähdysmäisesti. Se, meneekö tähän kaksi vai kymmenen vuotta, on Salosen mielestä tällä hetkellä arvoitus. Joka tapauksessa verkkolehden käyttäjäkunta kasvaa pikkuhiljaa. Salonen uskoi myös, että kun verkkolehti tavallaan kilpailee paperilehden kanssa, myös paperilehdestä ryhdytään tekemään vetovoimaisempaa ja enemmän tarjoavaa tuotetta.

Päijät-Hämeen päätoimittaja Lauri Muranen katsoi myös, että verkkojulkaisut ovat tuoneet myös paperilehdelle uudistuspaineita. Paperilehden sisältöä mietitään “sähköisemmäksi”. Lähivuosina ei verkkolehti kuitenkaan uhkaa paperilehtiä. Muranen myös painotti, että verkkolehtien tekemisessä mukana oleva yhteistyö tuo paperilehtien tekoonkin yhteistyötä. Muranen painotti myös verkkolehden taloudellisia vaatimuksia:

Verkkojulkaiseminen on osa lehtiyrityksen kenttää. Sen pitää olla taloudellisesti tuottavaa, jotta sitä harjoitettaisiin.

Koillissanomien Pertti Kokko katsoi, ettei verkkolehti syö paperilehteä, vaan pikemminkin tukee sitä. Koillissanomissa verkkolehti nähdään tulevaisuudessa toimialalajaajenuksena ja yhtenä yrityksen tukijalkana. Teknisesti Kokko näkee verkkolehden alueellista tasa-arvoa lisäävänä - tämä seikka korostuu Koillissanomien levikkialueella. Monilla maatiloilla on jo nyt tietotekniikkaa, joka tarjoaa mahdollisuuden saada päivän lehti luettavaksi jo edellisenä iltana. Yksi tärkeä tekijä verkkolehden kehityksessä on Kokon mielestä maksujen järjestäminen. Kokko toteaa, että jos kaikki tilaajat haluaisivat sähköisen lehden, ei paperilehdelle tietenkään ole enää tarvetta, mutta:

En kuitenkaan usko, että paperilehti mihinkään häviää, eihän atk:kaan ole vienyt paperivuoria pois toimistojen pöydiltä.

Loimaan Lehden päätoimittaja Ville Pohjonen katsoo, että tulevaisuudessa lehdillä on kolmenlaisia tilaajia:

Osa lukee vain paperilehteä, koska sitä on helppo käyttää. Osa haluaa vain sähköisen lehden, ja siitä vain ne osat, jotka kiinnostavat. Osa tilaajista haluaa lukea tärkeimmät uutiset nopeasti verkkolehdestä, mutta haluaa myös nauttia paperilehden visuaalisuudesta.

Pohjonen katsoo, että joka tapauksessa lehtien on pystyttävä palvelemaan lukijoitaan myös sähköisesti. Hän myös korostaa, että sähköisten lehtien on oltava interaktiivisia.

10. PÄÄTELMIÄ

Matti Mäkelin (Hannus ym. 1996 s. 3-5) näkee internetin tulevaisuuden vision kolmella tasolla siten, että muutos etenee sisältä ulospäin. Ensimmäisellä tasolla tapahtuu tekninen muutos eli telekommunikaatio, atk- ja media-alat sulautuvat yhteen. Tämän yhteensulautumisen mahdollistaa nimenomaan internetin perustana oleva tekniikka.

Toisessa vaiheessa yritystoiminta kokee suuren muutoksen, transformaation. Tämä muutos on perua suuresta teknisestä muutoksesta, jollaisena internetin teknisen alustan läpilyöntiä voidaan ehkä pitää. Vastaavia suuria teknisiä muutoksia ovat olleet rautatiet, autoteollisuus, sähkö- ja kemianteollisuus sekä tieto- ja teletekniikka.

Kolmannessa vaiheessaan tekniikan ja yritystoiminnan transformaatio aiheuttaa muutoksen yhteiskunnassa ja kansantaloudessa. Tämän muutostason aiempia muutoksia ovat olleet siirtyminen maatalouteen, siirtyminen teollisuuteen sekä nyt nähtävillä oleva siirtyminen digitaaliseen talouteen.

Suurimmat muutokset ovat nähtävillä nimenomaan telekommunikaatio-, atk- ja media-alalla. Nämä kolme toimialaa muodostavat yhdessä noin seitsemän prosenttia bruttokansantuotteesta. On jopa sanottu, että niistä tulisi yhdessä maailman suurin toimiala. Atk-alan näkökulmasta internet-tekniikka antaa helpon mahdollisuuden toteuttaa atk-järjestelmiä eli intranetejä. Internet-tekniikkaan perustuvat järjestelmiä edeltävä kehitysvaihe alalla ovat henkilökohtaiset

tietokoneet, PC:t. Telealalla puolestaan internet-tekniikkaa edeltävä kehitysvaihe on ollut matkaviestimien kehitys. Telealalla koko alan teknologiapohja muuttuu. Puhelin tai siitä kehittyvä multimedia- tai kuvapuhelin perustuu internetiin.

Media-alan osalta Mäkelin katsoo, että lehdet, radio ja televisio siirtyvät hyvin pitkällä tähtäimellä kokonaan internetiin. Lyhyemmällä tähtäimellä media-alalla internet tarjoaa lähinnä hybridipalveluja, joissa vanhojen palvelujen lisäksi internet tulee täydentäväksi.

Internet-visioissa media-alalla ei ole enää vähään aikaan puhuttu paperin ja paperilehden nopeasta väistymisestä. Verkkojulkaiseminen ja paperilehti eivät tällä hetkellä ole toistensa kilpailijoita. Verkkojulkaiseminen ei korvaa paperilehteä pitkään aikaan. Tätä yleistä käsitystä tukevat myös tässä tutkimuksessa tehdyt päätoimittajien haastattelut. Vaikka jotkut päätoimittajista arvelivatkin nopean teknisen muutoksen ehkä syrjäyttävän paperilehden, ei kenenkään mielestä vielä ole näkyvissä sellaista teknistä ratkaisua, joka nopeasti löisi paperilehden laudalta.

Teknisestä ratkaisusta puhuttaessa tarkoitetaan verkkolehden asiakaspäätettä tai käyttöliittymää. Ratkaiseva kysymys on, pystytäänkö verkkolehdelle kehittämään edullinen ja helppokäyttöinen asiakaspääte. Edullisuus tarkoittanee halvan television hintaluokkaa ja helppokäyttöisyys television ja tietokoneen väli-maastossa olevaa vaikeustasoa.

Toistaiseksi tällaista television ja tietokoneen yhtymistä ei ole massamarkkinoilla tapahtunut. Niinpä internetissäkään ei tällä hetkellä ole riittävää asiakasmassaa ainakaan suomenkielisille verkkosanomalehdille, puhumattakaan paikallislehdistä. Tässä tutkimuksessa mukanaolleilla verkkolehdillä oli päivitystä kohden alle parisataa kävijää parhaimmillaankin. Useimmilla kävijämäärä jäi noin sa-

taan per päivitys. Hittiluvuista puhuttaessa on muistettava, että ne ovat lukijamäärän ehdoton maksimi ja todellinen lukijamäärä on varmasti huomattavasti alempi. Esimerkiksi Loimaan Lehden tapauksessa etusivulla käyneistä puolet kävi verkkolehden uutissivuilla.

Verkkolehtien lukijamäärä on siis lehtien levikkeihin verrattuna onnettoman pieni, vaikka Suomi kuuluu maailman ykkösmaihin internetin levinneisyydessä. Mikäli oletettaisiin, että internetin käyttäjämäärä kasvaisi sata prosenttia vuosittain - kuten se on viime vuosina tehnyt - ja oletettaisiin, että sama kasvu tapahtuisi suhteellisesti verkkolehtien käyttäjämäärissä, kestäisi noin kuusi ja puoli vuotta ennenkuin verkkolehden lukijamäärä tavoittaisi paperilehden levikin. Toisaalta samalla laskentatavalla kaikki suomalaiset olisivat internetin päivittäiskäyttäjää kuuden vuoden päästä.

Koska käyttäjämäärä on pieni, ei verkkolehdessä juuri kannata mainostaakaan tai ainakaan mainoksista ei kannata maksaa kovin korkeaa hintaa tällä hetkellä. Vastaavasti verkkolehtien vähäisestä taloudellisesta merkityksestä johtuen lehtien toimituksissa ei käytetä verkkolehtien tekemiseen kovinkaan paljon työaika. Tästä syystä verkkolehdet ovat useimmissa tapauksissa melko suppeita; koko lehden aineistoa ei verkkolehteen laiteta missään lehdessä. Aineistomäärän suppeudesta johtuen on selvää, ettei verkkolehti tarjoa vaihtoehtoa paperilehdelle kovinkaan monelle tilaajalle. Niinpä paikallislehtien verkkolehdistä ei juuri kannata kaupitella tilauksiakaan.

Toisaalta verkkolehden tekeminen paperilehden ohella ja samasta aineistosta on suhteellisen edullista. Yhden paperilehden numeron paino- ja jakelukustannuksilla julkaisisi nykyhinnoilla verkkolehteä useita vuosia, jopa kymmeniä vuosia. Näin ollen on luonnollista, että monet lehdet lähtevät mukaan kokeilemaan uutta viestintätekniikkaa. Kuten tässä tutkimuksessa on todettu, on tärkein syy

verkkojulkaisemisessa ollut teknisessä kehityksessä mukana pysyminen.

Tämän hetken verkkolehtiä voi pitää verkkolehtien “ensimmäiseen aaltoon” kuuluvina. Suomessa aivan verkkojulkaisemisen eturivissä ollut Laukaa-Konnevesi ei juurikaan poikkeakaan sisällöltään myöhemmin tulleista vastaavista julkaisuista. Verkkolehdistä ei niiden vajaan parivuotisen historian aikana ole tapahtunut mitään olennaista kehitystä Suomessa. Käytännössä lehdet ovat paperilehteen tehdyistä jutuista koottuja sähköisiä julkaisuja, jotka päivitetään suunnitteen samassa aikataulussa paperilehden kanssa.

Verkon ominaisuudet tarjoavat monia mahdollisuuksia, joita paperilehdellä ei ole joko teknisistä tai taloudellisista syistä johtuen. Verkkolehti voi sisältää muutakin aineistoa kuin tekstiä, grafiikkaa tai valokuvia. Verkkolehdessä voidaan julkaista myös ääntä ja videokuvaa. Verkkolehdessä voi myös olla reaaliaikaisia keskustelupalstoja. Samoin verkkolehden voi päivittää ja jakaa lukijoille hyvin pienillä kustannuksilla, joten verkkolehti voi periaatteessa “ilmestyä” aina kun toimituksella on uusia uutisia. Verkkolehden mahdollisuudet voisivat siis lähentää perinteisen lehtitoimituksen työskentelyä radio- ja televisiotoimituksen suuntaan.

Edellämainitut teoreettiset mahdollisuudet ovat kuitenkin eri asia kuin käytännön mahdollisuudet. Juuri edellämainitut multimedia- ja reaaliaikaominaisuudet ovat sellaisia, joiden hyödyntämisestä paperilehdillä ei ole kokemusta. Voikin kysyä, pitäisikö esimerkiksi paikallislehtien uhrata vähiä voimavarojaan esimerkiksi paikallisen videoaineiston tuottamiseksi verkkoon, kun yhtiöiden perusosaaminen on muualla. Teknistaloudellisesti kuvan ja äänen välittäminen verkkoon tulee todennäköisesti lähivuosina helpottumaan, mutta voidaan kysyä kaivataanko paikallislehdiltä sellaista tiedonvälitystä.

Reaaliaikaisuus on toinen kysymysmerkki. Kaipaavatko edes nykyiset verkko-

lehtien käyttäjät todella reaaliaikaista uutisointia muissa kuin aivan erityistapauksissa. Esimerkiksi vakavan onnettomuuden uutisoinnissa voidaan lehtitaloisakin arvella saatavan hyötyä todella reaaliaikaisesta uutisoinnista. Toisaalta tässäkin tapauksessa voi kysyä, kannattaako lehtien astua sille alueelle, jossa radio ja televisio ovat vahvoja. Reaaliaikaisuuden tarve normaalitilanteissa riippuu ihmisten kulutustottumuksista. Seuraavatko käyttäjät internet-sivuja jatkuvasti, vai haluavatko he mielummin lukea uutiset paperilehden tapaan säännöllisesti päivittyvästä mediasta. Teknisesti voidaan kyllä toteuttaa järjestelmiä, joissa verkkoserverit "työntävät" käyttäjän selaimelle uutta tietoa sitä mukaa kuin sitä tulee.

Yksi verkon ominaisuuksista, joita paperilehdellä ei ole, on voimakas ja nopea kaksisuuntaisuus. Tätäkään ominaisuutta ei ole kovin paljon hyödynnetty tämän hetkisillä paikallislehtien verkkosivuilla. Toki kaikilta sivuilta löytyvät sähköpostilinkit ja joiltakin tilauslomakkeita, mutta "toisen polven" interaktiivisia palveluita on hyvin vähän. Lehtien arkistopalvelutkin perustuvat lähinnä juttujen säilyttämiseen verkkosivuilla ilmestymispäivän mukaisessa hakemistorakenteessa. Arkistohakujen tekeminen on tällä hetkellä vielä hankalaa.

Jos paikallislehtien verkkolehtiä tarkastellaan tällä hetkellä lehtien lisäpalveluina, niin läheskään kaikkia verkon ominaisuuksia ei ole vielä hyödynnetty. Toisaalta lehdet ovat käyttäneet verkkojulkaisua paperilehden supistetun toisinnon tuottamiseen verkkoon. Lukijoiden saama lisähyöty verkkolehdestä rajoittuu lähinnä siihen, että verkkolehden voi lukea useimmissa tapauksissa jonkin verran aikaisemmin kuin paperilehden. Verkon reaaliaikaisuutta ja multimedia-luonnetta lisäpalvelujen antamiseen ei toistaiseksi käytetä juurikaan suuremmisakaan lehdissä. Oikeastaan Kauppalehti on suomalaislehdistä ainoa, jonka verkkonumerossa on todella reaaliaikaista tietoa. Lehti tarjoaa lukijoilleen reaaliaikaiset pörssikurssit.

Verkkolehdeillä on päätoimittajien arvioiden mukaan haettu pääsääntöisesti kolme asiaa: teknistä osaamista, imagon parantamista sekä lisäpalvelua asiakkaille. Verkkolehden sisällön ja päätoimittajien kertoman lukijapalautteen perusteella voidaan arvioida, että kaikki kolme tavoitetta ovat toteutuneet jossain määrin. Kaikista tavoitteista voidaan myös sanoa, että verkkolehdeillä ei vielä ole ollut ratkaisevaa vaikutusta minkään suhteen. Teknisesti verkkolehden teko ei "ensimmäisen sukupolven" lehdistä vaadi kovinkaan suurta osaamista. Mikäli verkkojulkaisemisen vaatimukset kasvavat, voidaan olettaa, että "toisen sukupolven" verkkojulkaisujen tekeminen vaatii jo suurempaa teknistä ja ilmaisullista osaamista sekä resursseja. Tällaisten palvelujen kehittäminen jääneekin suurempien lehtien harteille, elleivät esimerkiksi multimediatuottamisen tekniikka tai arkistohallintajärjestelmät halpene ja yksinkertaistu.

Lehden imagon parantamiseen verkkolehdeillä on varmasti ollut jonkin verran vaikutusta. Voidaan olettaa, että ainakin verkkolehden käyttäjien keskuudessa lehden imago on parantunut. Parantuvan imagon vaikutus ulottunee myös koko siihen osaan väestöstä, joka on kiinnostunut lehden internet-sivuista, vaikkei olekaan niitä välttämättä vielä käyttänyt. Verkkolehden lukijatutkimuksen mukaan paikallisen lehden internet-uitissivuista erittäin tai melko kiinnostuneita oli 31 prosenttia niistä, jotka tuntevat internetin. Koko tutkimusväestöstä tämä merkitsee noin vajaata neljäsosaa. Mikäli lehden imago on parantunut lukijakunnan neljäsosan keskuudessa, voitaneen lehtien internetprojekteja pitää satsauksiin nähden onnistuneina jo nyt. Eri asia on, mitä tapahtuu, kun internet-julkaisemisen alkuinnostus häviää.

Taloudellisesti verkkojulkaiseminen on tällä hetkellä halpaa, mutta myös tuottamatonta. Lehtitaloilla on periaatteessa kaksi väylää verkkojulkaisemisen taloudelliseen hyödyntämiseen. Ensimmäinen väylä on suurelta osin yksittäisistä lehdistä riippumaton käyttäjämäärien kasvun tie. Mikäli verkkolehden käyttäjä-

määrät kasvavat, voidaan lehdistä olettaa saatavan myös mainos- ja ehkä myös "tilaus"tuloja. Toinen vaihtoehto lehdille on kehittää omia verkkopalveluja, joiden todennäköisesti on oltava perinteisistä lehden palveluista poikkeavia. Tästä on hyvänä esimerkkinä Koillissanomien kehittänyt valokuvakauppa internetissä.

Mitkään merkit eivät tällä hetkellä viittaa siihen, että internetin kasvutrendi tiedonvälityksen väylänä olisi hiipumassa. Kun merkitys kasvaa, on todennäköistä, että yhä useampi sanomalehti ja myös paikallislehti aloittaa verkkojulkaisemisen. Mikäli verkosta löytyy lukijoita, on selvää, että myös sen taloudellinen merkitys kasvaa. Mikäli kehitystä ei tapahdu, nousee verkkojulkaisemisen lopettaminen varmasti monessa lehtiyhtiössä esille. Kuten päätoimittaja Lauri Muranen toteaa:

Verkkojulkaiseminen on osa lehtiyhtiön kenttää. Sen pitää olla taloudellisesti tuottavaa, jotta sitä harjoitettaisiin.

LÄHTEET:**PAINETUT LÄHTEET:**

Ahonen-Kolari 1994	Ahonen Paavo, Kolari Jukka: Internet-opas. Teknolit Oy 1994.
Ahonen-Tarkoma 1994	Ahonen Paavo, Tarkoma Jarno: Yritysjohdon Internet-opas. Taloustieto Oy 1996.
Hannus ym. 1996	Hannus Jouko, Huomo Tapio, Korhonen Jyrki, Kortesalmi Aki, Lamminmäki Seppo, Mäkelin Matti, Vuoria Aila: Internet ja intranet yritystoinnassa. Visio, soveltamiskohteet, teknologiat, menetelmät. HM & V Research Oy 1996
Hatakka-Kauranne 1997	Hatakka Olli, Kauranne Tuomo: Alueellisen verkkolehden talous ja tekniikka. Sanomalehtien Liitto, Oy CR-Net Ltd, Joen Teksti Oy Grafex 1997.
Heinonen 1997	Heinonen Ari (toim.): Palstoilta biteiksi. Sanomalehtien Liitto, Journalismin tutkimuksen ja kehitystyön yksikkö, Tampereen yliopisto 1997.
Järvinen 1996	Järvinen Petteri: Tietotekniikan termit. PC- tietosanakirja. WSOY 1996.
Kuutti 1994	Kuutti Heikki: Journalistiikan sanasto. Atena Kustannus Oy 1994.

Taloustutkimus Oy 1997   Taloustutkimus Oy:
 Verkkolehden markkinatutkimus.
 Taloustutkimus Oy, Sanomalehtien Liitto 1997.

HAASTATTELUT:

Alanko 1997   Alanko Reijo, Mäntsälä-lehden päätoimittaja.
 Haastattelu 27.3.1997 Mäntsälässä.

Forsell 1997   Forsell Pieta,
 Hankasalmen Sanomien päätoimittaja.
 Haastattelu 21.2.1997 Palokassa.

Hakkarainen 1997   Hakkarainen Pirjo,
 Sisä-Suomen Lehden
 ilmoitusmyynnin vastaava.
 Haastattelu 28.2.1997 Äänekoskella.

Hyppönen 1997   Hyppönen Eila,
 Suomen Journalistiliiton pääsihteeri.
 Haastattelu 6.3.1997 puhelimitse.

Ilonen 1997   Ilonen Pekka,
 Hankasalmen Sanomien entinen päätoimittaja.
 Haastattelu 21.4.1997 puhelimitse.

Kokko 1997   Kokko Pertti, Koillissanomien päätoimittaja.
 Haastattelu 6.3.1997 puhelimitse.

- Korpela 1997 Korpela Arja,
Laukaa-Konneveden päätoimittaja.
Haastattelu 6.3.1997 puhelimitse.
- Lustig 1997 Lustig Arto, Top Promotion Lahden osakas.
Mäntsälä-lehden verkkosivujen tekijä.
Haastattelu 3.3.1997 puhelimitse.
- Muranen 1997 Muranen Lauri, Päijät-Hämeen päätoimittaja.
Haastattelu 27.2.1997 Vääksyssä.
- Nieminen 1997 Nieminen Markku,
Sisä-Suomen Lehden atk-vastaava
painopinnanvalmistaja.
Haastattelu 7.3.1997 puhelimitse.
- Pohjonen 1997 Pohjonen Ville, Loimaan Lehden päätoimittaja.
Haastattelu 13.3.1997 puhelimitse.
- Rämänen 1997 Rämänen Pekka,
Korpilahti-lehden päätoimittaja.
Haastattelu 9.2.1997 Korpilahdella.
- Salonen 1997 Salonen Ilkka,
Viiden Kunnan Sanomien päätoimittaja.
Haastattelu 21.2.1997 Karstulassa.

Särkijärvi 1997   Särkijärvi Mika,
Sisä-Suomen Lehden toimitussihteeri.
Haastattelu 28.2.1997 Äänekoskella.

Tiitinen 1997   Tiitinen Kalevi,
Sisä-Suomen Lehden päätoimittaja.
Haastattelu 14.3.1997 puhelimitse.

TUTKITTUJEN LEHTIEN INTERNET-SIVUT:

Hankasalmen Sanomat	http://www.keskisuomalainen.fi/hs
Koillissanomat	http://poro.koillissanomat.fi
Laukaa-Konnevesi	http://www.keskisuomalainen.fi/lkv
Loimaan Lehti	http://loimaanlehti.lsp.fi
Mäntsälä	http://tpl.sci.fi/mantsala
Päijät-Häme	http://www.lehtisepät.fi/phame/
Sisä-Suomen Lehti	http://www.sisis.fi
Viiden Kunnan Sanomat	http://www.keskisuomalainen.fi/vks

MUIDEN PAIKALLISLEHTIEN INTERNET-OSOITTEITA:

Jakobstad Tidning	http://www.multi.fi/jt
Joutsan Seutu	http://www.joutsanseutu.sci.fi
Kunnallislehti	
Paimio-Sauvo-Piikkiö	194.211.207.10/kunnallis/kunnallislehti
Kuorevesi-Mänttä-Vilppula	http://www.keskisuomalainen.fi/kmv
Laitilan Sanomat	http://www.wakkanet.fi/plari
Parikkalan Sanomat	http://www.inet.fi/koti/parikk~1
Pietarsaaren Sanomat	http://www.multi.fi/ps
Suupohjan Sanomat	http://www.kauha.kauhajoki.fi/media/paper/susa
Viikkouutiset	http://www.viikkouutiset.fi/viikkou

LIITTEISTÄ:

Liite 1 sisältää tutkimuksen teemahaastattelun rungon.

Liitteenä 2 ovat Joutsan Seudun verkkosivujen 29.4.1997 tulosteet
Kaikkia uutissivuja ei ole mukana.

Liitteenä 3 ovat Loimaan Lehden, Päijät-Hämeen ja Hankasalmen Sanomien verkkoetusivut 2.4.1997. Muiden tutkimuslehtien etusivuja ei ole mukana, koska tulosteet eivät teknisistä syistä olisi vastanneet alkuperäisiä sivuja.

Liitteenä 4 on disketti, joka sisältää Joutsan Seudun verkkosivut 29.4.1997.
Avaa ensin READTHIS.txt -tiedosto.

LIITE 1

Teemahaastattelun runko:

Haastateltava: _____ Lehti: _____

ajankohta: _____ paikka: _____

1. Paperilehden ja sen kohderyhmän perustiedot

Lehtiyrityksen omistajat?

Lehtiyrityksen liikevaihto?

Mitkä ovat lehden ilmestymispaikkakunnat ja mikä on niiden asukasluku?

Mikä on lehden levikki ja levikin kehitystrendi ?

Kuinka suuri on peittoprosentti ?

Missä lehti painetaan ?

Kuinka usein lehti ilmestyy ?

Mikä on keskimääräinen sivukoko ?

2. Lehden henkilökunta

Kuinka monta toimittajaa ?

Miten työt jaettu: montako toimii toimitussihteerinä ?

Miten ilmoitusvalmistus hoidetaan ?

Minkälainen koulutus lehden henkilökunnalla on ?

3. Tekniikka paperilehdessä

Millaisilla koneilla ja ohjelmistoilla lehti tehdään?

Kuinka kauan atk-taitto on ollut käynnissä?

Oliko atk-taittoon siirtymisessä ongelmia ja millaisia ?

VERKKOLEHTI

4. Verkkolehden julkaisemisen aloittaminen

Koska verkkolehden julkaiseminen aloitettiin ?

Mistä ja milloin ajatus verkkolehdestä tuli ?

Oliko paikkakunnalla muita hankkeita, jotka innostivat ?

Liittykö verkkolehti laajempaan paikalliseen projektiin ?

Kuka tai ketkä ajoivat verkkolehti-ideaa ?

(omistaja/konserni/päätoimittaja/ toimitus/tilaajat/ilmoittajat...)

Mikä oli alkuperäinen tavoite, kun verkkolehden julkaisemisesta päätettiin?

arvioi numeroin

(0= ei merkitystä, 1=pieni merkitys, 2=suuri merkitys, 3=olennainen merkitys

- * imagon parantaminen
- * teknisessä kehityksessä mukana pysyminen
- * lisäpalvelun tarjoaminen asiakkaille
- * nopean taloudellisen hyödyn saaminen
- * taloudellisen hyödyn saaminen pitkällä tähtäimellä
- * muu syy _____

Minkälaisia selvityksiä verkkolehdestä tehtiin ennen sen aloittamista?

Minkälaisia investointeja verkkojulkaisemisen aloittaminen vaati ?

- * laitteet / ohjelmistot / koulutus / www-palvelu
- * konsultointi

Keneltä www-palvelu hankittiin ?

Miksi juuri tältä palveluntarjoajalta ?

Harkittiinko muita vaihtoehtoja ?

Millaisia ongelmia verkkolehden aloittamisessa oli ?

Taloudelliset ongelmat ?

Tekniset ongelmat ?

Ongelmat henkilökunnan tietotaidossa ?

Suhtautumisongelmat ?

Julkaisuoikeudelliset ongelmat ?

5. Verkkolehden tekeminen käytännössä

Julkaisun suunnittelu

Millaisia lähtökohtia verkkojulkaisun suunnittelussa oli ?

Kuka verkkojulkaisun mallin suunnitteli ?

Käytettiinkö lehden ulkopuolista asiantuntemusta ?

Tutustuttiinko muihin verkkojulkaisuihin ?

Mitä verkossa julkaistaan

Mitä juttuja julkaistaan ?

Millä perusteella verkkojutut valitaan ja miksi nämä perusteet ?

Kirjoitetaanko verkkojulkaisuun juttuja erikseen ?

Muokataanko paperilehden juttuja sisällöllisesti verkkojulkaisuun?

Julkaistaanko muuta aineistoa: kuvia, piirroksia ym.

Miten muu aineisto valitaan ?

Julkaisemisen aikataulu

Miten usein verkkosivut päivitetään?

Päivitetäänkö sivut säännöllisesti vai tarpeen mukaan ?

Miksi on päädytty tällaiseen aikatauluun ?

Kuinka paljon työaika verkkojulkaiseminen vie ?

Verkkojulkaisu ja työntekijät

Kuka kokoaa verkkosivut ?

Vaikuttaako verkkojulkaiseminen muiden työntekijöiden työhön ?

Kirjoittavatko toimittajat jutuistaan verkkoversioita ?

Aiotaanko muita työntekijöitä kouluttaa verkkojulkaisemiseen ?

Maksetaanko verkkojulkaisun teosta erikseen ?

Onko toimittajien työsopimuksia muutettu verkkojulkaisemisen takia ?

(lähinnä julkaisuoikeudelliset kysymykset)

Käyttävätkö toimittajat verkkoa tiedonhankintaan ?

6. Verkkolehti ja lukijat

Miten verkkolehteä markkinoitiin lukijoille ?

Kuinka paljon verkkolehdeillä on lukijoita (arvio) ?

Minkälainen lukijaprofiili on ?

Missä päin verkkolehdeillä on lukijoita ?

Millaista lukijapalautetta verkkolehdestä on tullut ?

Kuinka paljon lukijapalautetta on tullut ?

Onko muita kuin varsinaiseen lehteen liittyviä lukijapalveluja ?

Onko verkkolehdessä kaksisuuntaisia palveluja ?

(Esimerkiksi tilausmahdollisuus tai sähköpostilinkki)

Kuinka paljon palveluja käytetään ?

Ollaanko verkossa muuten yhteydessä lukijoihin ?

7. Verkkojulkaisemisen taloudellinen hyödyntäminen

Lukijoiden rahastaminen

Onko "tilausmaksujen" perimistä verkkolehdestä harkittu

Miksi ei peritä ?

Millainen käytäntö maksujen perimiseen voitaisiin luoda ?

Onko verkkolehdeillä ollut vaikutusta tilauksiin, onko tilauksia peruttu ?

Rajoittaako maksuttomuus verkkolehden kehitystä ?

Mainostus verkkolehdessä

Onko mainostajille tarjottu mainostilaa verkkolehdestä ?

Miten tarjouksiin on suhtauduttu ?

Aiotaanko verkkolehdessä julkaista mainoksia ?

Miten mainokset hinnoitellaan ?

Muiden verkkopalvelujen tarjoaminen

Onko lehtiyrityksessä kehitelty muita verkkopalveluja ?

8. Verkkojulkaisemisen tulevaisuus

Millaisena lehtiyhtiössä nähdään verkkojulkaisun rooli tulevaisuudessa?

Tapahtuuko paperilehdelle jotain tulevaisuudessa ?

Joutsan Seutu

www.joutsanseutu.sci.fi

Joutsan Seutu - Joutsan, Leivonmäen ja Luhangan paikallislehti verkossa 29.4.1997

Toimitus
Konttori
Arkisto
Hupi
Ystävät

Tuoreimmat jutut verkossa:

[Paikallinen muoti kukkii kesän väreissä](#)
[Riikka Sirviö kannusti joutsalaishiihtäjiä](#)
[Eurooppa Nelonen ei ole tie, vaan teatteri](#)
[Natura 2000 -ohjelma ei ole seudun suosituin ohjelma](#)
[Sipsit ovat terveellisempiä kuin murot ?](#)
[Lukijan puheenvuoro: Ei louhosta Suonteen rannoille](#)

Paperilehdessä tällä viikolla:

Rami muistelee vanhoja - tikullako silmään ?
 Jorma Uotinen tankkasi - toimittajamme oli paikalla !!

[\[Konttori\]](#) [\[Tee tilaus\]](#) [\[Tee osoitteenmuutos\]](#) [\[Mainosta verkossa\]](#)
[\[Toimitus\]](#) [\[Arkisto\]](#) [\[Hupi\]](#) [\[Ystävät\]](#) [\[Joutsan Seudun verkkosivuiستا\]](#)

postmaster@joutsanseutu.sci.fi

Tällä sivulla on käynyt   kävijää 19.3.1997 jälkeen.

Copyright © Joutsan Seutu Oy
 Aineeston luvaton lainaaminen kielletty

Joutsan Seudun toimitus:

PÄÄTOIMITTAJA:
Raimo "Rami" Nieminen
NMT 049-641 666

TOIMITTAJAT:

Pirkko Määttä
GSM 040-5102 522
pirkko.maattala@joutsanseutu.sci.fi

Markku Parkkonen
GSM 050-564 565 2
markku.parkkonen@joutsanseutu.sci.fi

Toimitus ja konttori
postmaster@joutsanseutu.sci.fi

PUHELIN:
(014) 881 088

FAX:
(014) 882 176

postiosoite:
Joutsan Seutu
PL 15
19651 Joutsa

katuosoite:
Jousitie 33
19650 Joutsa

ETUSIVULLE

Joutsan Seudun konttori:

Paikallislehti Joutsan Seudun tilaus- ja ilmoitusasioita hoitaa **Pirkko Kivisaari**.

Pirkkoon saat parhaiten yhteyden soittamalla Joutsan Seutuun (014) 881088.

ILMOITUKSET, TILAUKSET ja OSOITTEENMUUTOKSET

voit jättää puhelimitse, faxilla, postitse tai sähköpostitse.

Ilmoitusaineiston on oltava konttorissa viimeistään tiistaina klo 16.

Ilmoitusvalmistusta hoitaa **Pauli Heikkinen**.

Ilmoitukset voi toimittaa myös sähköisessä muodossa.

Käytä Freehand 5.5 tai vanhempaa muotoa tai Macintosh EPS -muotoa.

ILMOITUSHINNAT (Huom. sisältävät ALV:n):

Etusivu: 4,90 mk / palstamillimetri

Muut sivut: 4 mk / palstamillimetri

Lisävärit: 1,30 mk / väri / palstamillimetri

Verkossa: **TEE TILAUS** tai **OSOITTEENMUUTOS**

ETUSIVULLE

PUHELIN:
(014) 881 088

FAX:
(014) 882 176

postiosoite:
Joutsan Seutu
PL 15
19651 Joutsa

katuosoite:
Jousitie 33
19650 Joutsa

postmaster@joutsanseutu.sci.fi

Joutsan seudun arkistopalvelu verkossa

Joutsan Seutu aloittaa kokeiluluontoisesti arkistojuttupalvelun verkossa. Mikäli sinua kiinnostaa jokin Joutsan Seudussa käsitelty aihepiiri, täytä allaoleva lomake ja lähetä se. Toimitus etsii verkkosivulle aihetta käsittelevät jutut. Hakupyyntöihin pyritään vastaamaan mahdollisimman nopeasti, mutta varsinkin alkuviikosta esitettyjen pyyntöjen täyttämiseen saattaa mennä aikaa muutamakin päivä. Arkistopalvelu koskee valitettavasti vain vuosina 1996 ja 1997 julkaistuja juttuja.

Haluan löytää juttuja aiheesta:

Määrittele haluamasi jutun aihe **mahdollisimman tarkasti**. Esimerkiksi:
"Joutsan Ratakeskus, ajo-opetus" tai "Joutsan Ratakeskus, moottoriurheilu" tai "Joutsan Ratakeskus, talousasiat"

ARKISTOHAUT:

JUTTUJA HAKUSANALLA: "Grönstrand"

JUTTU HAKUSANALLA: "lumiveistos"

JUTTUJA HAKUSANALLA: "ralli"

JUTTUJA HAKUSANALLA: "maitokiintiö"

JUTTU HAKUSANALLA: "Pentti Aaltonen"

JUTTU HAKUSANALLA: "tiepiiri"

JUTTUJA HAKUSANALLA: "Joutsan kirjastohanke"

JUTTUJA HAKUSANALLA: "Joutsan viimeisin tilinpäätös"

HAKUSANALLA "ITTARI" ei löytynyt juttuja. Valitamme.

ETUSIVULLE

Joutsan Seudun viihdesivut verkossa
Hupi-sivuilla julkaistaan erilaista viihdeaineistoa

**UUTTA !!!: Viikottainen nuorisojatkis:
MANNAPUUROSTA MANSIKOIHIN**

SIVUILLA ON JATKUVASTI KÄYNNISSÄ:

WEBBISIVUKILPAILU

Kilpailuun voivat osallistua kaikki Joutsan, Luhangan ja Leivonmäen entiset ja nykyiset vakituiset asukkaat ja kesäasukkaat.

Myös Joutsan lukion opiskelijat voivat ottaa osaa.

Parhaat sivut julkaistaan päivitettävällä TOP 5-listalla.

Sivujen arvioinnissa tarkastellaan sekä ulkoasua että sisältöä.

Raadin päätöksistä ei voi valittaa.

Jos haluat osallistua sivuillasi WEBBISIVUKILPAILUUN täytä oheinen lomake:

Nimi:

e-mail:

webbisivun osoite:

Lähetä

Tyhjennä lomake

TOP 5:

14.4.1997

1) Jaska Kangasvieren kotisivut

Jaskan kotisivut ovat uudistuneet. Jälki on näyttävää, ja mukana on erittäin näppäriä teknisiä ratkaisuja.

2) Ari Koiviston kotisivut

Jos olet kiinnostunut tietokonepeleistä, käy täällä !

3) Tommi Vigmanin kotisivut

Tommin sivut pysyvät kärjen tuntumassa runsaan sisällönsä takia.

4) Antti Hovilan kotisivut

Antin sivut ovat graafisesti erittäin näyttäviä. Sivulla on sopivan lyhyt tietopaketti tästä leivonmäkeläisnuoresta, joka diggaa Björkiä.

5) Antti Ruskealan kotisivut

Antti uudisti myös sivunsa, eikä pelkää frameseja

BUBBLING UNDER:

Teemu Lähteenmäki, Pekka Nurminen, Harri Perälä, Jouni Lehto

KILPAILUUN ON TULLUT RUNSAASTI UUSIA

OSANOTTAJIA

Puramme ruuhkaa verkkotoimituksen loman jälkeen!

KIITOKSIA KIINNOSTUKSESTA !

ETUSIVULLE

Paikallislehti Joutsan Seudun ystävien verkkosivuja:

Pekka Nurminen

*Joutsan lukiossa opiskeleva Pekka on konsultoinut näiden sivujen valmistamisessa.
Pekka harrastaa muun muassa Windows NT-käyttöjärjestelmää.*

Jarkko Kauranen

*Joutsalaissyntyisellä Jarkolla on laajat ja hyvin rakennetut sivut.
Sivuilta löytyy muun muassa erittäin laaja linkkikokoelma.*

Joutsan lukio

*Joutsan lukion sivuista vastaa opettaja Keijo Kurki.
Sivuilta löytyvät linkit oppilaiden ja opettajien sivuille sekä muuta kivaa.*

Loimaan Lehti

*Pirteä verkkolehti Varsinais-Suomesta.
Lehden linkkikokoelmasta löytyy kaikenlaista.*

LISÄÄ TULOSSA...

[ETUSIVULLE](#)

Jaana Vilkkö oli ohjannut kauniisti liikehtivät itämaiset tanssijat.

Muotinäytöksessä oli mukava tunnelma

Kesän värit hehkuivat paikallisissa vaatteissa

"Hedelmäisistä" väreistä puhui leivonmäkissyntyinen Pia Temisevä useaan otteeseen esitellessään heleitä kesävaatteita JoVoLin muotinäytöksessä lauantaina Joutsenlammella. Toinen erityisesti mieleenjäännyt piirre oli se, että Pia "lupasi", että hameen helmanpituus saa tänä kesänä vaihdella; sekä lyhyt että pitkä helma voi olla muodikas. Näitä kaikkia vaihtoehtoja nähtiin lauantain vaatekavalkadissa, kun muutamat paikalliset liikkeet esittelivät mallistojaan.

Tänä vuonna muotinäytöksessä olivat voimakkaimmin esillä joutsenlaiset vaatevalmistajat omine mallistoineen. Joutoputiikin neuleet, TR-ateljeen yksilölliset nahka- ja turkisvaatteet, Erja Raittisen kesäkepeät käyttövaatteet ja Anu Pylsyn uudet jännittävät mallistot näyttivät, että paikkakunnalla on osaamista. Laajalla ja monipuolisella tarjonnallaan puolestaan esittäytyi Hänninen Oy ja eniten kesän muotivärejä taisi puolestaan löytyä Slantin sporttivalikoimasta.

Kun yritysten ja liikkeiden tarjontaan vielä lisätään ainakin yksi esitelty edustajan kautta toimiva firma, voidaan todeta, että Joutsassa tuskin tarvitsee ainakaan paleltua siihen, ettei kylässä ole vaatteita. Ohjelman kulkua edesauttoi Pia Temisevän ammattitaitoisen juonnon lisäksi se, että taustalla oli hyvin asiansa osaava orkesteri joka soitteli niin Ipaneman tyttöjä kuin muitakin viehkeisiin vaatteisiin soveltuvia säveliä.

Upeina ohjelmanumeroina vaate-esittelyn ohessa nähtiin Jaana Vilkon ohjaama itämainen tanssi sekä break dance-esitys, josta vastasi Jani Salonen.

Pirkko Määttä

ETUSIVULLE

Muropaketissa enemmän suolaa kuin sipsipussissa

Kolmekymmentä joutsalaista mittautti kolesterolin teemapäivänä

Kolesterolimittaustakin enemmän joutsalaisia taisi runsas viikko sitten kiinnostaa Joutsan apteekkiin esille asetettu rasva ja suola -näyttely. Toinen toistaan hämmästyneempiä ilmeitä levisi kasvoille, kun näyttelystä selvisi, että tutut turvalliset ruoka-aineet leivästä lähtien sisältävät hyvinkin paljon suolaa. Sekä kolesterolimitaus että rasvanäyttely oli Joutsan sydänyhdistyksen järjestämä.

Rasvat ja suolat olivat näyttelyssä esillä käärepapereina tai rasioina. Sen asemasta, että pöydällä olisi ollut pelkästään erilaisia suolapurnukoita tai leviterasiota, silmään pistivät tutunnäköiset ruisleipäpussit ja muropaketit. Jokaisen kyljessä oli havainnollinen koeputki, jonka sisällä olevasta suolan määrästä sai heti käsityksen, oliko suolaa paljon vai vähän.

– Tämä havaintoesitys kyllä yllättää ja hämmästyttää monet. Suolan määrää ei tule ajatelleeksi kun kyse on jostakin tutusta ruuasta, jota on aina syönyt. Esimerkiksi ruisleipä on hyvin terveellistä eikä maistu suolaiselta, mutta useimmissa ruisleivissä on yllättävän paljon suolaa, selvitti Mirjaliisa Halonen, joka opiskelee ravitsemusteknikoksi.

Muropaketin pikkuprännitysytä lukea

Yllättävintä Mirjaliisa Halosen esityksessä oli se, että paketillisessa aivan tavallisia riisimuroja on moninkertaisesti niin paljon suolaa kuin esimerkiksi perunalastupussillisessa. Tosin riisimuroja harvoin syödyänkään paketillista kerrallaan, mutta ne joka tapauksessa kuuluvat voimakassuolaisten piiriin.

– Ongelmana on juuri se, että monista tuotteista voi olla vaikea löytää ymmärrettävää selitystä suolan määrästä.

Tuoteselosteita kannattaa kuitenkin lukea tarkkaan ja opetella vertailemaan. Useimmista tuotteista on olemassa myös vähäsuolaisempi vaihtoehto.

– Ihminenhan ei varsinaisesti tarvitse suolaa, se on vain tottumuskysymys ja tietysti suolankäyttö periytyy niistä ajoista kun säilytysmenetelmät eivät olleet nykYTEknologian tasolla. Ihminen tottuu aika nopeasti, jopa parissa viikossa, vähäsuolaiseen ruokaan. Järjenkäyttö on myös sallittua; jos laittaa pizzaan tonnikalaa, eipä siihen sitten muuta suolaa tarvitakaa, Mirjaliisa neuvoo.

Hän lisää, että kaikki tavalliset peruselintarvikkeet ovat hyviä aineksia lähtöä liikkeelle. Tärkeintä on, että tekee ruokaa itse ja miettii mitä siihen mausteeksi laittaa ja kuinka paljon. Kaikkiin esivalmistettuihin tai valmiisiin ruokiin sen sijaan suolaa on yleensä lisätty.

Rauno Ahola sai sydänmitalin

Sydänsunnuntain valtakunnallisessa pääjuhlassa pari viikkoa sitten palkittiin sydäntautiliiton kultaisella ansiomerkillä joutsalainen Rauno Ahola. Juhlassa muistettiin vastaavalla ansiomerkillä myös kahdeksaa muuta keskisuomalaisista aktiivista sydänyhdistyksen toimijaa.

Joutsan sydänyhdistys toimii monin eri tavoin ja järjestää tietoiskuja ja tempauksia sekä yhteistyötä esimerkiksi terveystieteiden kanssa.

Pirkko Määttä

[ETUSIVULLE](#)

HALUATKO MAINOSTAA VERKOSSA ?

Internet on maailmanlaajuinen tiedonvälityksen väylä, jonka mahdollisuudet kasvavat koko ajan.

Joutsan Seutu tarjoaa yrityksille, yhteisöille ja yksityishenkilöille mahdollisuuden mainostaa verkossa.

Voimme tehdä teille mainoksia omille kotisivuillemme tai konsultoida omien kotisivujenne teossa.

Jos verkkomainonta kiinnostaa ota yhteyttä:
Joutsan Seutu / Markku Parkkonen p. (014) 881 088
tai sähköpostilla: postmaster@joutsanseutu.sci.fi

[ETUSIVULLE](#)

Tee Joutsan Seudun osoitteenmuutos:

Haluatko muuttaa Joutsan Seutusi osoitteen?

Täytä allaoleva lomake:

Tilaaajan nimi:

Vanha lähiosoite:

Vanha postinumero:

Vanha postitoimipaikka:

Vanha asuinmaa:

Uusi lähiosoite:

Uusi postinumero:

Uusi postitoimipaikka:

Uusi asuinmaa:

Muutos astuu voimaan

Muutoksen loppumispäivä, mikäli muutos on määräaikainen:

[ETUSIVULLE](#)

Tilaa Joutsan Seutu

Paras tietolähde Joutsan, Leivonmäen ja Luhangan asioista

Täytä allaoleva lomake ja lähetä se painamalla lähetä tilaus-nappia:

Lehden saaja: <input type="text"/>	
Lähiosoite: <input type="text"/>	Postitoimipaikka: <input type="text"/>
Postinumero: <input type="text"/>	Maa: <input type="text"/>

Lehden maksaja : <input type="text"/>	
(mikäli eri henkilö kuin lehden saaja)	
Lähiosoite: <input type="text"/>	Postitoimipaikka: <input type="text"/>
Postinumero: <input type="text"/>	Maa: <input type="text"/>

Kotimaa	Pohjoismaat	Ulkomaat
☒ Kestotilaus 12kk 140mk	☐ Kestotilaus 12kk 254mk	☐ Kestotilaus 12kk 389mk
Määräaikaistilaus	Määräaikaistilaus	Määräaikaistilaus
☐ 1kk 42mk ☐ 10kk 133mk ☐ 2kk 53mk ☐ 11kk 140mk ☐ 3kk 63mk ☐ 12kk 151mk ☐ 4kk 73mk ☐ 13kk 161mk ☐ 5kk 84mk ☐ 14kk 171mk ☐ 6kk 95mk ☐ 15kk 180mk ☐ 7kk 105mk ☐ 16kk 189mk ☐ 8kk 114mk ☐ 17kk 199mk ☐ 9kk 124mk ☐ 18kk 208mk	☐ 1kk 76mk ☐ 10kk 238mk ☐ 2kk 91mk ☐ 11kk 255mk ☐ 3kk 108mk ☐ 12kk 270mk ☐ 4kk 127mk ☐ 13kk 289mk ☐ 5kk 145mk ☐ 14kk 309mk ☐ 6kk 164mk ☐ 15kk 324mk ☐ 7kk 181mk ☐ 16kk 341mk ☐ 8kk 200mk ☐ 17kk 361mk ☐ 9kk 219mk ☐ 18kk 378mk	☐ 1kk 110mk ☐ 10kk 364mk ☐ 2kk 139mk ☐ 11kk 392mk ☐ 3kk 167mk ☐ 12kk 421mk ☐ 4kk 194mk ☐ 13kk 448mk ☐ 5kk 222mk ☐ 14kk 477mk ☐ 6kk 251mk ☐ 15kk 510mk ☐ 7kk 279mk ☐ 16kk 534mk ☐ 8kk 307mk ☐ 17kk 561mk ☐ 9kk 335mk ☐ 18kk 590mk

Tilauksen alkamispäivä   .1997

<input type="button" value="Lähetä tilaus"/>	<input type="button" value="Tyhjennä lomake"/>
--	--

ETUSIVULLE

Joutsan Seudun verkkosivuille päivitetään viikottain tuoreimmat jutut Joutsan, Leivonmäen ja Luhangan uutisista. Linkit juttuihin löytyvät [etusivulta](#).

Verkkosivuilta voit myös [tilata](#) Joutsan Seudun tai tehdä [osoitteenmuutoksen](#).

[Toimituksen](#) ja [konttorin](#) yhteystiedot löydät omilta sivuiltaan.

Konttorin sivuilta löydät myös ilmoitusvalmistukseen liittyviä teknisiä tietoja.

[Hupi-sivuilla](#) julkaisemme vaihtuvaa viihdeaineistoa, joka julkaistaan vain verkkosivuilla.

[Ystävät-sivuille](#) päivitämme linkkejä eri yhteistyötahojemme verkkosivuille.

Joutsan Seudun verkkosivuilla julkaistaan myös mainoksia. Katso tarkemmin [mainossivuiltamme](#).

[Arkisto-sivulla](#) aloitamme kokeiluna arkistopalvelun. Palvelu jatkuu niin pitkään kuin resurssit sallivat.

Hankasalmen pitäjän puolueeton paikallislehti.

HANKASALMEN SANOMAT

TORSTAIN ODOTETUIN

* Ilmestyy torstaisin.
Levikki 3828 (LT -95)
* Käyntiosoite:
Keskustie 32, 41520 HANKASALMI
* Postiosoite: PL 12
41521 HANKASALMI
* Puhelin
(014) 841 145, (014) 841 623
* Telekopio (014) 841 961

Lehtisepät Oy
Pieksämäki 1996

Sähköposti:
hss@keskisuomalainen.fi

Ilmoitusten, kirjoitusten ja uutisten jättöaika tiistaihin klo 15.00 mennessä.

Toimitus ja konttori
Ilmoitukset ja osoitteenmuutokset
Tilaushinnat

Hankasalmen Sanomat 1996
Aineisto tekijänoikeuslain suojaamaa. Luvaton käyttö kielletty.

2489

Loimaan Lehti

Loimaan talousalueen monipuolinen uutispaketti kolmesti viikossa.

TERVETULOA LOIMAAN LEHDEN VERKKOSIVUILLE!

Loimaan Lehden Internet-sivut päivitetään kerran viikossa. Nuortenpalstalla ylläpidetään juttujen lisäksi myös keskustelupalstaa.

Uutta! Hae Loimaan Lehden etusivu omalle päätteellesi. Klikkaa PDF-sivuille.

Loimaan Lehden yhteystiedot ja tekijät.

Tilaa ja tutustu pirteään paikallislehteen!

Loimaan Kirjapaino Oy:n konserni

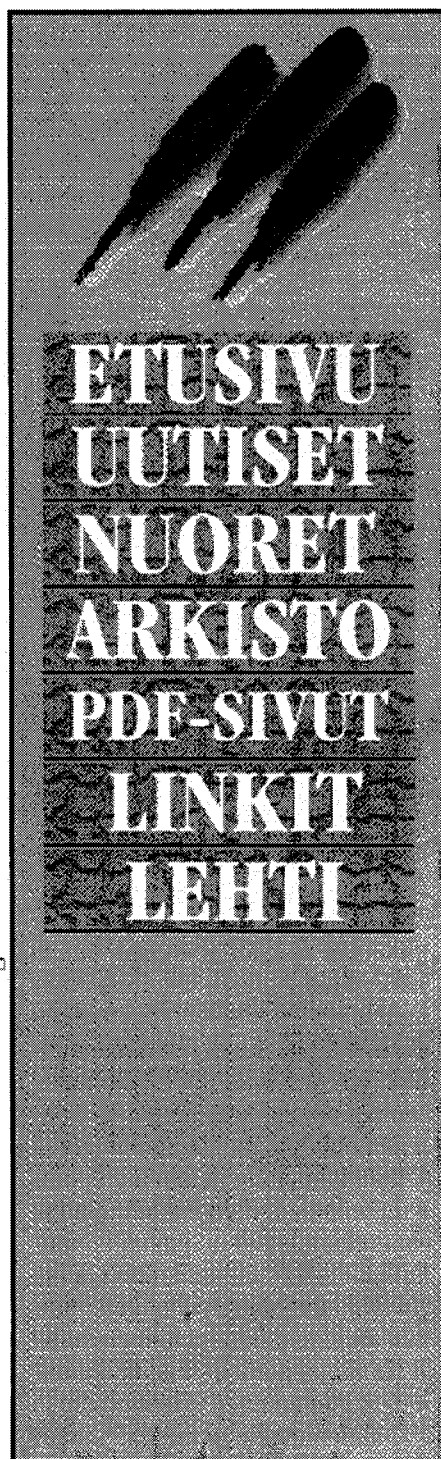

[Etusivu, Uutiset, Juttuarkisto, PDF-sivut, Nuortensivu,
Linkit]

Sivun alkuun

© Jäljentäminen kielletty ilman lupaa.

Nämä www-sivut on tehnyt Ville Pohjonen

Päijät-Häme

Asikkalan paikallislehti

VERHOSSA

Perjantaina 2.5.1997 - n:o 35 (Vsk. 41 - N:o 35)

Olemme uusineet yhdistystiedoston.

Tänne saatte yhteystiedot

Valtuusto piiloutui ympäristökeskuksen taakse

Asikkalan valtuusto purkaa Kanavan kahvilan, jos ympäristökeskus ei vaadi suojelua ja antaa rahaa kahvilan kunnostamiseen. Käytännössä valtuusto siirsi päätösvallan ympäristökeskukselle.

Katso uutta tapahtumakalenteria.

Valtuusto uhrasi ylimääräistä kouluun

Vääksyn yläasteen ja lukien uudisrakentamisessa saneerausissa ei pihtailla. Vaikka rakentaminen ylittää suunnilleen viidellä miljoonalla alkuperäiset kaavailut, koululaisille tahdotaan rakentaa hyvä koulu, päätti Asikkalan valtuusto.

Syke kertoo millaiseksi koulu uusitaan

Ydinvoima katsotaan vaalien jälkeen

Seuraaviin hallitusneuvotteluihin menevät puolueet katsovat ydinvoiman käyttömahdollisuudet pohjiaan myöten, uskoo kauppa- ja teollisuusministeri Antti Kalliomäki.

Viitaila vailla siilejä, mutta siirto ei onnistu

Pulkkilanharjun lintuhavainnot

Viitailalainen Timo Koivula etsi viikonvaihteen lehdessä uros- ja naarassiilejä. Maanantaina ei siileistä vielä tullut Koivulalleyhtään soittoa, vaikka hän lupasi ilmoituksessa vaivanpalkaksi 50 markkaa siililtä. Sen sijaan tuli soittoja eläintensuojelijoilta.

UUTISKORI

OMMENTORI

KALENTERI

JUTTUTORI

LOYTTOKORI

ASIKKALA

LEHTITORI

LOITUSTAULU

Osoite:
Päijät-Häme
PL 54
17200 Vääksy

Katuosoite:
Rusthollintie 2

Puhelimet:
Toimitus 03-766 1508
ja 03-766 1619
Konttori 03-766 1222
Päätoimittaja 03-766
1840

Faksi: 03-766 1840

Sähköposti:
Paijat.Hame@lehtisepat.fi

Suomen naista ei unohdeta

Kansallisessa vetereenpäivässä juhlapuheen pitänyt kenraalimajuri Jaakko Aatolainen antoi täyden ja ansaitun - mutta harvoin näin vakuuttavasti esitetyn tunnustuksen suomalaisille naisille.

Joku paikka josta löytyy

Meiltä toimituksesta kysytään usein erilaisia nimiä; sitä kuka vetää mitäkin piiriä tai hoitaa tiettyjä asioita. Ajattelimme, että olisi hyvä olla paikka, josta löytyy sellaistaikin, mitä emme muista tai silloinkin, kun emme ole itse paikalla vastaamassa.

Olemme kokoamassa Asikkala-kansioon tällaista aineistoa. Siellä oli jo aikaisemmin tietoja muutamista paikkakunnan yhdistyksistä. Nyt uudistimme yhdistysluettelon kokonaan. Käykääpä katsomassa.

Seuraluettelomme on vasta alkuasteella. Tästä eteenpäin sen täydentäminen riippuu ennen kaikkea seuroista itsestään eli siitä, kuinka innokkaita ne ovat kertomaan omista puuhaihmisistään ja omasta toiminnastaan.

Lauri Muranen
päätoimittaja

Tällä sivulla
on käynyt

684

kävijää
27.3.1997
lähtien.

© Päijät-Häme 1997

Kerro mielipiteesi ja ideasi meille vaikka heti
Palautetta tekijöille

Etusivu | [Uutiskori](#) | [Kommentori](#) | [Kalenteri](#) | [Juttutori](#)
[Löytökori](#) | [Asikkala](#) | [Lehtitori](#) | [Ilmoitustaulu](#)